T096 ATĐ 8 (04) Luận A Tỳ Đàm Tỳ Bà Sa Q44-Kiền Độ Sử-Mười Môn

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA
QUYEÅN 44

Chöông 2: KIEÀN-ÑOÄ SÖÛ

Phaåm 4: MÖÔØI MOÂN, Phaàn 8

Hoûi: Vì sao caên thieän khaùc trong thieàn ñöôïc laäp giaûi thoaùt? Trong ñònh Voâ saéc, ñeàu laäp giaûi thoaùt? Ñaùp: Do thieàn laø thoâ, hieän thaáy roõ raøng, neân caên thieän khaùc ñöôïc laäp giaûi thoaùt. Ñònh Voâ saéc laø teá, khoâng hieän thaáy, vì khoâng hieåu roõ, neân ñeàu laäp giaûi thoaùt. Laïi nöõa, trong thieàn coù caùc thöù caên thieän khoâng gioáng nhau, neân caên thieän khaùc laäp giaûi thoaùt. Ñònh Voâ saéc khoâng coù caùc thöù caên thieän khoâng gioáng nhau, neân ñeàu laäp giaûi thoaùt. Laïi nöõa, trong thieàn vì coù nhieàu coâng ñöùc lôïi ích neân caên thieän khaùc ñöôïc laäp giaûi thoaùt. Ñònh Voâ saéc vì khoâng coù coâng ñöùc lôïi ích, neân ñeàu laäp giaûi thoaùt. Laïi nöõa, thieàn coù theå soi roïi khaép, duyeân vôùi ñòa treân, cuõng duyeân vôùi ñòa döôùi, duyeân vôùi ñòa mình, caên thieän khaùc laäp giaûi thoaùt. Ñònh Voâ saéc khoâng theå chieáu khaép, coù theå duyeân vôùi ñòa treân, ñòa mình, voâ duyeân vôùi ñòa döôùi, cho neân ñeàu laäp giaûi thoaùt. Laïi nöõa, thieàn giaûi thoaùt laø höõu laäu, ñònh giaûi thoaùt Voâ saéc laø höõu laäu, voâ laäu. Cuõng theá, nhaân luaän sinh luaän, vì sao giaûi thoaùt trong thieàn laø höõu laäu, giaûi thoaùt trong ñònh Voâ saéc laø höõu laäu, voâ laäu? Ñaùp: Tröôùc ñaõ noùi nôi boán lôøi ñaùp, trong ñaây neân noùi: Coøn coù moät caùch ñaùp khaùc: Giaûi thoaùt thieàn laø quaùn giaû, giaûi thoaùt cuûa ñònh Voâ saéc laø quaùn thaät. Kinh Phaät noùi: Giaûi thoaùt goïi laø phöông. Hoûi: Vì sao Phaät noùi giaûi thoaùt goïi laø phöông? Ñaùp: Vì giaùo hoùa, ngöôøi ñöôïc giaùo hoùa, neân nghe noùi giaûi thoaùt,

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 44 97

goïi laø phöông, töùc ñöôïc giaûi ngoä. Cho neân Phaät duøng phöông ñeå noùi giaûi thoaùt. Nhö kinh khaùc noùi ñeá goïi laø phöông. Coù ngöôøi ñöôïc giaùo hoùa, neân nghe noùi ñeá goïi laø phöông, lieàn ñöôïc giaûi ngoä. Cho neân Phaät noùi ñeá goïi laø phöông. Söï giaûi thoaùt naày cuõng gioáng nhö theá. Hoûi: Giaûi thoaùt vôùi phöông

coù gì gioáng nhau? Ñaùp: Coù taùm phaùp gioáng nhau: Giaûi thoaùt coù taùm, phöông cuõng coù taùm. Hoûi: Phöông leõ ra coù möôøi, ñoù laø boán phöông, boán duy vaø treân, döôùi. Vì sao noùi taùm? Ñaùp: Nhö phöông phaùp ñieàu phuïc voi neân leõ ra coù taùm. Phaùp ñieàu phuïc aáy, taát nhieân höôùng veà boán phöông, boán duy, khoâng theå khieán cho voi kia troâng leân phöông treân, phöông döôùi. Ví nhö duøng phöông ñeå cheá ngöï voi quyù. Cuõng theá, vì duøng phöông tieän neân ñöôïc giaûi thoaùt. Toân giaû Cuø-sa ñaõ noùi raèng: Ñieàu phuïc voi, vaø giaûi thoaùt coù ba vieäc: Ba vieäc ñoàng, ba vieäc khaùc. Ba vieäc ñoàng laø: 1. Vì duøng phöông, neân voi quyù coù theå ñieàu phuïc. Söï giaûi thoaùt cuõng theá. Vì tröø boû chöôùng ngaïi, neân chuùng sinh coù theå ñöôïc giaûi thoaùt. 2. Nhö ñieàu phuïc voi quyù khi höôùng veà moät phöông, thì khoâng theå laïi höôùng veà phöông khaùc. Phöông phaùp giaûi thoaùt Phaät ñaõ daïy cho chuùng sinh cuõng gioáng nhö theá. Khi ñaõ ñöôïc moät giaûi thoaùt, thì seõ khoâng coù hai, khoâng coù nhieàu. 3. Nhö khi ñieàu khieån voi quyù höôùng veà moät phöông, töùc laø xa ñoái vôùi phöông khaùc. Ñöùc Theá toân vì chuùng sinh noùi phaùp giaûi thoaùt, cuõng gioáng nhö theá. Moät giaûi thoaùt hieän ôû tröôùc, caùc giaûi thoaùt coøn laïi beøn xa. Ba vieäc khaùc laø: 1. Nhö ñieàu phuïc voi quyù neáu khoâng höôùng veà phöông, thì seõ khoâng theå ñieàu phuïc. Phaät noùi phaùp giaûi thoaùt, truï moät choã maø khoâng coù choã höôùng veà, coù theå laøm cho chuùng sinh ñaït ñöôïc phaùp giaûi thoaùt. 2. Nhö ñieàu phuïc voi quyù khi ñaõ höôùng veà moät phöông, thì khoâng theå laïi höôùng veà phöông khaùc. Phaät noùi phaùp giaûi thoaùt thì khoâng nhö theá. Coù theå noùi phaùp taùm giaûi thoaùt cuøng luùc coù theå khieán cho chuùng sinh ñeàu ñöôïc giaûi ngoä. 3. Nhö khi ñieàu phuïc voi quyù, höôùng veà moät phöông, ñeàu caùch xa caùc phöông khaùc. Phaät noùi phaùp giaûi thoaùt khoâng nhö vaäy: Vì caùc chuùng

sinh noùi moät phaùp giaûi thoaùt, maø thöïc haønh phöông tieän, khieán cho caùc phaùp giaûi thoaùt khaùc ñeàu gaàn. Laïi nöõa, ôû ñaây noùi phaùp ñieàu ngöï toái thaéng. Nghe noùi vua nöôùc Caâu-taùt-la laø Ba-tö-naëc haï leänh cho ngöôøi chuyeân baét voi, sai khieán baét voi hoang. Neáu ngöôøi baét ñöôïc voi, ñeán taâu vôùi ta. Baáy giôø, ngöôøi chuyeân baét voi nghe saéc chæ cuûa vua, lieàn baét voi hoang roài ñeán taâu vôùi vua: Ñaïi vöông neân bieát, nay thaàn ñaõ baét ñöôïc voi hoang!. Nghe lôøi taâu naày, nhaø vua ban leänh cho ngöôøi chuyeân ñieàu phuïc voi, baûo phaûi ñieàu phuïc voi hoang, neáu ñieàu phuïc toát haõy ñeán taâu vôùi traãm. Baáy giôø, ngöôøi chuyeân ñieàu phuïc voi vaâng leänh vua lieàn duøng ñuû caùch khoå böùc ñeå khieán voi hoang ñöôïc ñieàu phuïc nhö voi ñaõ thuaàn. Khi ñoù, ngöôøi quaûn töôïng bieát voi ñaõ thuaàn taùnh lieàn ñeán taâu vua: Ñaïi vöông neân bieát! Tröôùc ñaây ñaïi vöông sai ñieàu phuïc voi, nay thaàn ñaõ hoaøn thaønh coâng vieäc. Ñaïi vöông neân bieát thôøi. Vua Ba-tö-naëc beøn cuøng vôùi ngöôøi quaûn töôïng côõi chung con voi naày. Luùc ra ngoaøi ñoàng ruoäng, ñi daïo saên baén, voi aáy thaáy ñaøn voi caùi, loøng duïc suïc soâi, neân vuït chaïy thaät nhanh ñeán choã ñaøn voi kia. Luùc naày, ngöôøi ñieàu phuïc voi muoán keùo giöõ noù ñeå cheá ngöï, taän duïng ñuû caùc phöông tieän nhöng khoâng theå khieán voi quay laïi. Vua vaø ngöôøi quaûn

töôïng beøn döïa vaøo caønh caây, treøo xuoáng töï giöõ laáy maïng mình. Veà ñeán cung thaønh, nhaø vua noùi vôùi ngöôøi voi: OÂng ñaõ duøng voi khoâng ñieàu phuïc ñeå ta côõi noù, phaùp ñieàu phuïc neân nhö theá chaêng? Ngöôøi ñieàu phuïc voi taâu: Cuùi xin ñaïi vöông ñöøng thaáy vaäy maø giaän, traùch haï thaàn. Con voi naày thaät söï ñaõ ñöôïc ñieàu phuïc, veà sau ñaïi vöông seõ nghieäm xeùt laïi vieäc aáy. Baáy giôø, loøng duïc cuûa voi ñaõ döùt, beøn trôû laïi cung vua. Ngöôøi quaûn töôïng daãn voi ñeán choã vua, ñoát vieân saét noùng ñaët leân ñaàu voi, roài gheù tai noùi: Ñaây laø caùch ñieàu phuïc sau cuøng ñoái vôùi ngöôi, laø phöông phaùp baát ñoäng. Neáu ngöôi coù theå chòu ñöïng noåi thì toát, neáu khoâng chòu ñöïng noåi, ta seõ aùp duïng caùch cheá ngöï khoå böùc nhö tröôùc, seõ theo thöù lôùp cheá ngöï ngöôi. Voi nghe lôøi naày, thaân khoâng nhuùc nhích, gioáng nhö quaû nuùi. Luùc aáy, vieân saét noùng ñoát ñænh ñaàu voi, nhö ñoát voû caây hoa. Vua thaáy vieäc naày, laáy laøm laï cho laø khoâng heà coù, lieàn leänh cho ngöôøi quaûn töôïng haõy vöùt boû vieân saét noùng ñi vaø noùi: Nay ngöôi ñieàu phuïc voi ñaõ khieán cho noù ñöôïc nhö vaäy, sao tröôùc kia khoâng nhö theå? Ngöôøi ñieàu phuïc voi ñaùp: Muoân taâu ñaïi vöông! Vì haï thaàn coù theå ñieàu phuïc thaân voi, nhöng khoâng theå ñieàu phuïc taâm voi. Vua laïi hoûi: ÔÛ theá gian, coù ai ñieàu phuïc ñöôïc taâm hay khoâng?

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 44 99

Ngöôøi ñieàu phuïc voi taâu: Muoân taâu ñaïi vöông! Coù Ñöùc Phaät, Theá toân ngöï ôû Tinh xaù Kyø Hoaøn, thuoäc nöôùc Xaù Veä, coù theå ñieàu phuïc toát thaân, taâm cuûa chuùng sinh! Vua Ba-tö-naëc nghe taâu lieàn nghó raèng: Muoán ñöôïc thaáy Phaät, thì phaûi côõi chung voi kia vôùi ngöôøi quaûn töôïng ñeå ñeán choã Phaät luùc naày, Ñöùc Theá toân ñang noùi phaùp cho traêm ngaøn quyeán thuoäc vaây quanh nghe. Baáy giôø, Ñöùc Theá toân thaáy vua Ba-tö-naëc ñeán beøn duøng phöông tieän thích hôïp, noùi phaùp cho vua nghe, chaúng phaûi caûnh giôùi maø Thanh vaên, Bích-chi Phaät bieát ñöôïc. Ñöùc Theá toân baûo caùc Tyø-kheo: Nhö ngöôøi ñieàu phuïc voi, kheùo ñieàu phuïc voi roài, höôùng veà moät phöông, hoaëc Ñoâng, hoaëc Taây, hoaëc Nam, hoaëc Baéc. Ngöôøi ñieàu phuïc boø, kheùo ñieàu phuïc boø. Ngöôøi ñieàu phuïc ngöïa, kheùo ñieàu phuïc ngöïa, cuõng ñeàu höôùng veà moät phöông, noùi roäng nhö treân. Tyø-kheo neân bieát, baäc ñieàu ngöï voâ thöôïng, kheùo ñieàu phuïc con ngöôøi, coù theå höôùng veà caùc phöông. theá naøo laø phöông? Quaùn saéc laø saéc, cho ñeán noùi roäng veà giaûi thoaùt. Do vieäc aáy, neân bieát kinh naày noùi veà ñieàu ngöï laø hôn heát. Kinh noùi: Coù moät Tyø-kheo ñeán choã Phaät, ñaàu maët leã döôùi chaân Phaät, roài ngoài qua moät phía, baïch Phaät raèng: Baïch Ñöùc Theá toân! coù coõi saùng, coù coõi tònh, coù coõi khoâng xöù, coù coõi Thöùc xöù, coù coõi Voâ sôû höõu xöù, coù coõi Phi töôûng Phi phi töôûng xöù, coù coõi dieät. Ñöùc Theá toân vì sao laäp ra caùc coõi naày? Phaät baûo: Naày Tyø-kheo! Vì toái taêm, neân laäp ra coõi saùng. Vì baát tònh, neân laäp ra coõi tònh. Vì saéc, neân laäp ra coõi khoâng xöù. Vì beân caïnh, neân laäp coõi Thöùc xöù. Vì sôû höõu, neân laäp coõi Voâ sôû höõu xöù. Vì thaân thaät, neân laäp ra coõi Phi töôûng Phi phi töôûng xöù. Vì dieät thaân thaät, neân laäp coõi Dieät. Hoûi: Tyø-kheo kia hoûi Phaät veà nghóa gì? Phaät ñaùp: Tyø-kheo kia laø nghóa gì? Ñaùp: Tyø-kheo kia do töôùng che

laáp, neân hoûi veà nghóa taùm giaûi thoaùt. Phaät cuõng duøng töôùng che laáp ñeå ñaùp veà nghóa taùm giaûi thoaùt. Coõi saùng: Laø hai giaûi thoaùt ñaàu. Coõi tònh: Laø tònh giaûi thoaùt. Coõi Khoâng xöù: Laø giaûi thoaùt cuûa Khoâng xöù. Coõi Thöùc xöù: Laø giaûi thoaùt cuûa Thöùc xöù. Coõi Voâ sôû höõu xöù: Laø giaûi thoaùt cuûa Voâ sôû höõu xöù.

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 44 100

Coõi Phi töôûng Phi phi töôûng xöù: Laø giaûi thoaùt cuûa Phi töôûng Phi phi töôûng xöù. Coõi dieät: Giaûi thoaùt dieät thoï töôûng. Hoûi: Tyø-kheo kia vì sao duøng töôùng che laáp ñeå hoûi Phaät veà nghóa cuûa taùm giaûi thoaùt? Ñaùp: Tyø-kheo kia do thieåu duïc, tri tuùc, neân ñaõ che giaáu phaùp thieän, khoâng muoán baøy toû coâng ñöùc cuûa mình cho ngöôøi khaùc bieát. Hoûi: Vì sao Ñöùc Phaät duøng töôùng che laáp ñeå noùi veà taùm giaûi thoaùt? Ñaùp: Vì muoán thoûa maõn taâm mong muoán cuûa Tyø-kheo kia. Taâm Tyø-kheo kia nghó raèng: Neáu Ñöùc Phaät duøng töôùng che laáp vì ta noùi veà taùm giaûi thoaùt thì toát. Phaät laø ngöôøi laøm thoûa maõn moïi taâm nguyeän cuûa ngöôøi khaùc, laø ngöôøi kheùo bieát veà caên taùnh, vì taâm nieäm cuûa Tyø-kheo kia, neân ñaõ duøng töôùng che laáp ñeå noùi. Tyø-kheo neân bieát! Coõi saùng laø hai giaûi thoaùt ñaàu. Do söï taêm toái: Toái taêm: laø aùi saéc coõi Duïc. Hai giaûi thoaùt ñaàu laø ñoái trò söï taêm toái kia. Vì aùi saéc coõi Duïc, neân laäp hai giaûi thoaùt. Vì baát tònh, neân laäp coõi tònh. Baát tònh laø hai giaûi thoaùt ñaàu, tònh giaûi thoaùt laø ñoái trò söï toái taêm kia. Vì baát tònh cuûa hai giaûi thoaùt kia, neân laäp tònh giaûi thoaùt. Vì saéc, neân laäp coõi Khoâng xöù: Saéc laø giaûi thoaùt cuûa Khoâng xöù ôû ñeä Töù thieàn, laø ñoái trò cuûa saéc kia. Vì saéc neân laäp giaûi thoaùt cuûa Khoâng xöù. Vì bieân, neân laäp coõi cuûa Thöùc xöù. Bieân laø giaûi thoaùt cuûa Khoâng xöù, Thöùc xöù, ñoái trò bieân kia, vì bieân kia neân laäp giaûi thoaùt cuûa Thöùc xöù. Hoûi: Vì sao Khoâng xöù goïi laø bieân? Ñaùp: Vì choã saéc heát laø bôø meù cuûa saéc, neân goïi laø bieân. Vì sôû höõu, neân laäp coõi Voâ sôû höõu xöù. Sôû höõu, laø Thöùc xöù. Vì coù Voâ bieân haønh, neân giaûi thoaùt cuûa Voâ sôû höõu xöù laø ñoái trò haønh kia. Do voâ bieân haønh kia, neân laäp giaûi thoaùt cuûa Voâ sôû höõu xöù. Vì thaân thaät, neân laäp coõi Phi töôûng Phi phi töôûng xöù. Thaân thaät: Laø giaûi thoaùt cuûa Voâ sôû höõu xöù, giaûi thoaùt cuûa Phi töôûng Phi phi töôûng xöù laø ñoái trò cuûa thaân thaät kia. Vì thaân thaät, neân laäp giaûi thoaùt cuûa Phi töôûng Phi phi töôûng xöù. Vì dieät thaân thaät, neân laäp coõi dieät: Dieät thaân thaät, goïi laø giaûi thoaùt cuûa Phi töôûng Phi phi töôûng xöù, Giaûi thoaùt dieät thoï töôûng, laø ñoái trò cuûa thaân thaät kia, do thaân thaät kia, neân laäp Giaûi thoaùt dieät thoï töôûng. Hoûi: Phi töôûng Phi phi töôûng xöù, vì sao goïi laø dieät thaân thaät? Ñaùp: Thaân thaät laø Voâ sôû höõu xöù, Phi töôûng Phi phi töôûng xöù, vì laø ñoái trò cuûa thaân thaät kia, neân goïi laø luùc dieät, Tyø-kheo kia nghe Phaät noùi,

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 44 101

hoan hyû thuaän theo. Laïi coøn hoûi Phaät, Theá toân veà coõi saùng cho ñeán coõi dieät, vì ñònh naøo maø ñöôïc? Phaät baûo Tyø-kheo: coõi saùng cho ñeán coõi dieät,

do thöïc haønh ñònh maø ñöôïc. Hoaëc coù thuyeát noùi: Tyø-kheo kia hoûi veà thöù lôùp neân ñöôïc. Hoaëc coù thuyeát noùi: Tyø-kheo kia hoûi veà döùt. Neáu noùi raèng: Tyø- kheo kia hoûi veà thöù lôùp neân ñöôïc: Haønh ñònh laø bôø meù cuûa Sô thieàn, cho ñeán bôø meù cuûa Voâ sôû höõu xöù. Bieân vöïc cuûa Sô thieàn: Lìa aùi duïc, ñöôïc giaûi thoaùt thöù nhaát, thöù hai, Bieân vöïc cuûa ñeä Töù thieàn: Lìa duïc cuûa Tam thieàn, ñöôïc tònh giaûi thoaùt. Bieân vöïc cuûa Khoâng xöù: Lìa duïc cuûa ñeä Töù thieàn, ñöôïc giaûi thoaùt cuûa Khoâng xöù. Bieân vöïc cuûa Thöùc xöù: Lìa duïc cuûa Khoâng xöù, ñöôïc giaûi thoaùt cuûa Thöùc xöù. Bieân vöïc cuûa Voâ sôû höõu xöù: Lìa duïc cuûa Thöùc xöù, ñöôïc giaûi thoaùt cuûa Voâ sôû höõu xöù. Giaûi thoaùt khaùc ôû ñaây laø giaûi thoaùt cuûa Phi töôûng Phi phi töôûng xöù, Giaûi thoaùt dieät thoï töôûng. Phaät baûo Tyø-kheo: Giaûi thoaùt cuûa Phi töôûng Phi phi töôûng xöù do ñònh cuûa thaéng haønh maø ñöôïc. Ñònh cuûa thaéng haønh: laø bôø meù cuûa Phi töôûng Phi phi töôûng xöù. Do ñònh thaéng haønh, neân lìa duïc cuûa Voâ sôû höõu xöù, ñaït ñöôïc giaûi thoaùt cuûa Phi töôûng Phi phi töôûng xöù. Coõi Dieät: Do ñònh Dieät thoï töôûng xöù maø ñöôïc. Ñònh Dieät thoï töôûng: Laø ñònh Phi töôûng Phi phi töôûng xöù. Vì sao? Vì nhaäp ñònh, xuaát ñònh, taâm ñeàu ôû xöù kia. Neáu noùi raèng: Tyø-kheo kia hoûi veà döùt: Haønh ñònh laø ñoái trò cuûa höõu laäu, voâ laäu. Cho neân, coù theå lìa duïc coõi Duïc, cho ñeán lìa duïc cuûa Voâ sôû höõu xöù. Giaûi thoaùt khaùc ôû ñaây, nghóa laø giaûi thoaùt cuûa Phi töôûng Phi phi töôûng xöù, Giaûi thoaùt dieät thoï töôûng. Naày Tyø-kheo! Giaûi thoaùt cuûa Phi töôûng Phi phi töôûng xöù, do ñònh thaéng haønh maø ñöôïc. Ñònh thaéng haønh: Laø voâ laäu ñoái trò ñaïo theá tuïc, ñoái vôùi lìa choã suy thoaùi, chuyeån bieán trôû laïi cuûa Phi töôûng Phi phi töôûng xöù. Cho neân, duøng voâ laäu ñoái trò choã lìa duïc cuûa Phi töôûng Phi phi töôûng xöù. Coõi dieät: Do dieät thaân thaät maø ñöôïc. Dieät thaân thaät, nghóa laø Nieát- baøn Dieät taän. Do Nieát-baøn dieät taän, neân tu ñònh Dieät thoï töôûng. Tyø- kheo! Vì boùng toái, neân laäp coõi saùng: Boùng toái laø boùng toái caûnh giôùi. Giaûi thoaùt thöù nhaát, thöù hai laø ñoái trò boùng toái caûnh giôùi ñoù. Laïi coù thuyeát noùi: Tyø-kheo kia ñaõ lìa duïc ba coõi, do töôùng che laáp neân hoûi Phaät veà roäng löôïc. Phaät cuõng do lìa duïc ba coõi duøng töôùng che laáp theo choã roäng heïp maø giaûi ñaùp. Coõi saùng: Laø hieän baøy vieäc lìa duïc coõi Duïc. Coõi tònh cuûa phöông tieän: Laø hieän baøy löôïc veà vieäc lìa duïc coõi Duïc. Coõi Khoâng xöù: Laø hieän baøy sô löôïc veà söï lìa duïc coõi Saéc.

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 44 102

Coõi Thöùc xöù, Coõi Voâ sôû höõu xöù, Coõi Phi töôûng Phi phi töôûng xöù: laø hieän baøy roäng veà vieäc lìa duïc coõi Voâ saéc. Coõi Dieät laø hieän baøy sô löôïc vieäc lìa duïc coõi Voâ saéc. Naày Tyø-kheo! Vì toái taêm, neân laäp coõi saùng. Söï toái taêm: Laø aùi cuûa naêm duïc dieäu. Giaûi thoaùt ban ñaàu, thöù hai laø ñoái trò aùi duïc kia. Phaùi Thí duï giaû giaû noùi raèng: Tyø-kheo kia duøng töôùng che laáp ñeå hoûi veà taùm thöù ñònh. Phaät cuõng duøng töôùng che laáp ñeå noùi veà taùm thöù ñònh. Ngöôøi giaûi thích kinh naày coù theâm, coù bôùt. Ñoái vôùi kinh naày, neân laøm maø khoâng laøm, khoâng neân laøm maø laøm, leõ ra phaûi noùi roäng veà giôùi maø khoâng noùi laø bôùt. Khoâng neân noùi veà coõi bôùt, maø noùi laø theâm.

Nay seõ lìa theâm, bôùt maø giaûi thích kinh naày. Coõi saùng: Laø Sô thieàn, Nhò thieàn. Coõi tònh: Laø ñeä Tam thieàn, ñeä Töù thieàn. Coõi Khoâng xöù: Laø Khoâng xöù. Coõi Thöùc xöù: Laø Thöùc xöù. Coõi Voâ sôû höõu xöù: Laø Voâ sôû höõu xöù. Coõi Phi töôûng Phi phi töôûng xöù: Laø Phi töôûng Phi phi töôûng xöù. Naày Tyø-kheo! vì boùng toái, neân laäp coõi saùng. Boùng toái laø caùc "Caùi". Sô thieàn, Nhò thieàn laø ñoái trò caùc "Caùi" kia. Baáy giôø, Tyø-kheo nghe Phaät noùi, hoan hyû thuaän theo maø ñi. Coù ñònh Dieät taän. Hoûi: Vì sao soaïn luaän naày? Ñaùp: Vì ngaên döùt nghóa ñeàu cuøng. Hoaëc coù thuyeát noùi: Ñònh Dieät coù taâm. Ngöôøi kia noùi raèng: Khoâng coù ñònh voâ taâm cuûa chuùng sinh coõi Voâ saéc. Nhö Toân giaû Phaät- ñaø-ñeà-baø ñaõ noùi raèng: Neáu Dieät ñònh voâ taâm, thì khoâng neân noùi coù ngöôøi xuaát ñònh kia khôûi. Ñoù goïi laø cheát, khoâng goïi laø ñònh. Vì ngaên döùt thuyeát nhö theá vaø vì yù, neân cuõng hieän baøy vieäc lìa duïc cuûa Voâ sôû höõu xöù, taâm cuûa Phi töôûng Phi phi töôûng xöù. Theo thöù lôùp khôûi ñònh kia hieän ôû tröôùc, cho neân, Toân giaû Hoøa-tu-maät noùi raèng: Theá naøo laø Ñònh Dieät? Ñaùp: Lìa duïc cuûa Voâ sôû höõu xöù, taâm töôûng thoâi döùt, khieán cho phaùp taâm, taâm sôû dieät. Do vieäc naày, neân trong Kieàn-ñoä Caên ñaõ noùi theá naày: Khi nhaäp ñònh Dieät laø dieät bao nhieâu caên? Ñaùp: baûy caên: YÙ caên, xaû caên vaø naêm caên nhö tín caên, v.v... Phaùp taâm, taâm sôû leä thuoäc vaøo caùi gì dieät? Ñaùp: Heä thuoäc coõi Voâ saéc. Toùm laïi laø leä thuoäc coõi Voâ saéc, nhöng laø phaùp taâm, taâm sôû cuûa Phi töôûng Phi phi töôûng xöù dieät. Khi xuaát Ñònh Dieät, coù bao nhieâu caên hieän ôû tröôùc?

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 44 103

Ñaùp: Hoaëc baûy, hoaëc taùm caên. Taâm höõu laäu coù baûy caên, taâm voâ laäu coù taùm caên. Neáu taâm xuaát ñònh kia, laø taâm cuûa Phi töôûng Phi phi töôûng xöù. Khôûi baûy caên hieän ôû tröôùc ñoù laø YÙ caên, xaû caên vaø naêm caên nhö Tín caên, v.v... Neáu laø taâm cuûa Voâ sôû höõu xöù, khôûi taùm caên hieän ôû tröôùc, thì ôû treân noùi coù baûy. Tri caên, Tri dó caên, neáu moät caên hieän ôû tröôùc thì phaùp taâm, taâm sôû hieän ôû tröôùc. Heä thuoäc ôû ñaâu? Ñaùp: Taâm höõu laäu leä thuoäc coõi Voâ saéc. Taâm voâ laäu thì khoâng leä thuoäc. Neáu taâm xuaát ñònh thì phi töôûng Phi phi töôûng xöù aáy laø leä thuoäc coõi Voâ saéc vaø phaùp taâm sôû hieän ôû tröôùc. Neáu taâm xuaát ñònh laø Voâ sôû höõu xöù, khôûi phaùp taâm sôû hieän ôû tröôùc khoâng raøng buoäc hieän ôû tröôùc. Do vieäc naày, neân noùi veà Ñònh Dieät voâ taâm. Vì sao? Vì khi nhaäp ñònh thì noùi laø dieät, luùc xuaát ñònh thì khoâng noùi dieät. Khi xuaát ñònh noùi hieän ôû tröôùc, khoâng noùi dieät. Do vieäc ñoù, neân soaïn luaän naày. Hoûi: Theå taùnh cuûa ñònh Dieät laø gì? Ñaùp: Laø haønh aám baát töông öng vôùi taâm. Giôùi: ÔÛ coõi Voâ saéc Ñòa: ÔÛ ñòa Phi töôûng Phi phi töôûng xöù, chöù chaúng phaûi ñòa döôùi. Hoûi: Vì sao ñòa döôùi khoâng coù ñònh Dieät? Ñaùp: Vì ñòa döôùi chaúng phaûi ñoà ñöïng, ruoäng phöôùc, cho ñeán noùi roäng. Laïi nöõa, vì ñònh kia voâ taâm, taâm döùt, khôûihieän ôû tröôùc, taâm thuaän theo döùt cuûa Phi töôûng Phi phi töôûng xöù. Hoûi: Taâm thuaän theo döùt cuûa Phi töôûng Phi phi töôûng xöù laø sao? Ñaùp: Neáu muoán nhaäp ñònh Dieät kia, thì taâm thieän ôû coõi Duïc seõ theo thöù lôùp khôûi taâm Sô thieàn hieän

ôû tröôùc, cho ñeán taâm Voâ sôû höõu xöù theo thöù lôùp khôûi taâm Phi töôûng Phi phi töôûng xöù hieän ôû tröôùc. Phaùp taâm, taâm sôû Phi töôûng Phi phi töôûng xöù coù thöôïng, trung, haï: Boû taâm thöôïng khôûi taâm trung, boû taâm trung khôûi taâm haï, boû taâm haï ôû ñònh kia. Cho neân taâm thuaän theo döùt cuûa Phi töôûng Phi phi töôûng xöù, gioáng nhö ngöôøi nöõ xe tô sôïi, loâng cöøu, tuøy chuyeån bieán, tuøy keát noái sôïi loâng. Neáu khi heát tô sôïi, thì seõ khoâng xe noái tieáp nöõa. Taâm thuaän theo döùt kia cuõng gioáng nhö theá. Laïi nöõa, hai taâm ñònh Dieät ñeàu ôû beân caïnh hai coõi. Ñònh Voâ töôûng ôû beân coõi Saéc, ñònh Dieät taän ôû beân coõi Voâ saéc. Laïi nöõa, hai ñònh naày ñeàu ôû bôø meù cuûa hai ñòa, ñònh Voâ töôûng ôû beân ñòa ñeä Töù thieàn, ñònh Dieät taän ôû beân cuûa Phi töôûng Phi phi töôûng xöù. Laïi nöõa, ñònh Voâ töôûng ôû beân cuûa saéc boán ñaïi taïo, ñònh Dieät ôû beân cuûa phaùp taâm, taâm sôû.

Laïi nöõa, taát caû ñòa ñeàu coù hai thöù vöôït qua: 1. Vöôït qua duïc. 2. Vöôït qua choã ôû. Vöôït qua duïc cuûa Sô thieàn: Do voâ laäu cuûa ñòa mình. Vöôït qua truù xöù cuûa Sô thieàn: Do ñeä Nhò thieàn, cho ñeán vöôït qua duïc cuûa Voâ sôû höõu xöù. Nghóa laø do voâ laäu cuûa ñòa mình cuõng do ñòa döôùi. Vöôït qua truù xöù cuûa Voâ sôû höõu xöù: do phi töôûng, Phi phi töôùng xöù. Vöôùt qua duïc cuûa Phi töôûng Phi phi töôûng xöù, do voâ laäu cuûa ñòa döôùi. Vöôùt qua choã ôû cuûa Phi töôûng Phi phi töôûng xöù: do ñònh Dieät. Neáu ngay ôû ñòa döôùi coù ñònh Dieät thì ñòa döôùi hoaëc coù hai thöù vöôït qua, hoaëc coù ba thöù vöôït qua. Phi töôûng Phi phi töôûng xöù chæ coù moät thöù vöôït qua. Vì muoán cho khoâng coù loãi nhö theá, neân khoâng noùi ñòa döôùi coù ñònh Dieät. Laïi nöõa, ñònh Dieät do hai vieäc, neân laäp giaûi thoaùt: 1. Do xaû boû taát caû duyeân phaùp. 2. Do dieät taâm beân sau cuøng. Neáu ñòa döôùi coù ñònh Dieät, thì khoâng goïi laø xaû boû taát caû taâm. Vì sao? Vì khoâng vaát boû heát taát caû taâm phaùp, cuõng chaúng phaûi dieät taâm beân sau cuøng. Vì sao? Vì taâm trong dieät. Laïi nöõa, ñònh naày laø ñònh thöù lôùp, taâm cuûa Phi töôûng Phi phi töôûng xöù theo thöù lôùp sinh ñònh naày. Do vieäc nhö theá, neân ñòa döôùi khoâng coù ñònh Dieät. Theá naøo laø ñònh Dieät? Ñaùp: Kinh Phaät noùi: Vöôït qua taát caû Phi töôûng Phi phi töôûng xöù. Hoûi: Ñònh Dieät laø phaùp cuûa Phi töôûng Phi phi töôûng xöù, vì sao noùi vöôït qua taát caû Phi töôûng Phi phi töôûng xöù? Ñaùp: Duø laø phaùp cuûa xöù kia nhöng do vaéng laëng neân noùi laø vöôït qua. Cuõng nhö choán A-luyeän-nhaõ cuûa laøng xoùm. Laïi nöõa, Phi töôûng Phi phi töôûng xöù coù hai thöù: 1. Coù taâm. 2. Khoâng taâm. Vöôït qua taát caû Phi töôûng Phi phi töôûng xöù: Laø vöôït qua Phi töôûng Phi phi töôûng xöù coù taâm. Giaûi thoaùt dieät thoï töôûng, thaân taùc chöùng ñöôïc thaønh töïu, laø noùi Phi töôûng Phi phi töôûng xöù khoâng taâm. Nhö coù taâm, khoâng taâm, töông öng baát töông öng, coù nöông döïa khoâng coù nöông döïa, coù haønh khoâng coù haønh, coù theá duïng khoâng coù theá duïng, coù duyeân khoâng coù duyeân, neân bieát cuõng gioáng nhö theá.

Laïi nöõa, Phi töôûng Phi phi töôûng xöù coù hai thöù: laø nhieãm oâ, khoâng nhieãm oâ. Vöôït qua taát caû Phi töôûng Phi phi töôûng xöù: laø vöôït qua phi töôûng, Phi phi töôûng nhieãm oâ. Giaûi thoaùt dieät thoï töôûng, thaân taùc chöùng ñöôïc thaønh töïu, laø noùi Phi töôûng Phi phi töôûng xöù khoâng nhieãm oâ. Nhö nhieãm oâ, khoâng nhieãm oâ, thaáy ñaïo döùt tröø, tu ñaïo döùt tröø, neân bieát cuõng gioáng nhö theá. Laïi nöõa, Phi töôûng Phi phi töôûng xöù coù hai thöù: Voán ñaït ñöôïc, khoâng heà ñöôïc. Vöôït qua taát caû Phi töôûng Phi phi töôûng xöù: laø vöôït qua Phi töôûng Phi phi töôûng xöù voán ñaït ñöôïc. Giaûi thoaùt dieät thoï töôûng, thaân taùc chöùng ñöôïc thaønh töïu, laø Phi töôûng Phi phi töôûng xöù khoâng heà ñöôïc. Nhö voán ñaït ñöôïc, khoâng heà ñöôïc, chung, khoâng chung, ly duïc ñaéc, phöông tieän ñaéc, neân bieát cuõng gioáng nhö theá. Laïi nöõa, ôû ñaây noùi theo thöù lôùp vöôït qua caùc ñòa, neân tröôùc, theo thöù lôùp vöôït qua duïc cuûa caùc ñòa, sau vöôït qua coù taâm truï nôi Phi töôûng Phi phi töôûng xöù. Hoûi: Ngöôøi Voâ hoïc coù theå nhö theá. Vì sao? Vì ngöôøi Voâ hoïc ñoái vôùi Phi töôûng Phi phi töôûng xöù coù hai thöù vöôït qua: 1. Vöôït qua lìa duïc 2. Vöôït qua truù xöù. Ngöôøi Höõu hoïc ñoái vôùi Phi töôûng Phi phi töôûng xöù khoâng coù hai thöù vöôït qua. Vöôït qua taát caû Phi töôûng Phi phi töôûng xöù, laøm sao coù theå nhö vaäy? Ñaùp: Taát caû coù hai thöù: Coù taát caû cuûa phaàn ít. Coù taát caû cuûa taát caû. Trong ñaây laø noùi taát caû cuûa phaàn ít. Laïi nöõa, vöôït qua truù xöù noùi ôû ñaây, ngöôøi Höõu hoïc maëc duø khoâng coù vöôït qua duïc do tu ñaïo döùt tröø cuûa Phi töôûng Phi phi töôûng xöù nhöng coù vöôït qua truù xöù. Laïi nöõa, ôû ñaây noùi vöôït qua giaây phuùt, giaây phuùt kia dieät laø Phi töôûng Phi phi töôûng xöù coù taâm. Keá laø sinh Phi töôûng Phi phi töôûng xöù khoâng taâm, ñònh Dieät thoï töôûng, thaân taùc chöùng ñöôïc thaønh töïu. Hoûi: Khi nhaäp ñònh kia, phaùp taâm, taâm sôû khaùc ñeàu dieät. Vì sao Ñöùc Theá toân chæ noùi Dieät thoï töôûng? Ñaùp: Phaùi Thí duï giaû noùi: Ñònh kia coù taâm, roài noùi raèng: Khi nhaäp ñònh kia, chæ hai phaùp naày dieät. Hoûi: Toâi khoâng hoûi ñònh kia, toâi hoûi veà thuyeát noùi khoâng taâm. Vì sao nhö vaäy? Ñaùp: Phaät noùi thoï töôûng dieät, neân bieát phaùp taâm, taâm sôû khaùc cuõng

dieät. Laïi nöõa, vì danh nghóa cuûa hai phaùp naày laø vöôït hôn, neân trong nhoùm taâm kia, theá naøo laø toái thaéng? Vì hai phaùp naày, neân Phaät noùi. Laïi nöõa, moân ñaàu ñöôïc hieän naày laø hieän toùm löôïc, vì hieän baét ñaàu nhaäp phaùp. Taâm, phaùp taâm sôû coù hai thöù: hoaëc laø caên taùnh, hoaëc phi caên taùnh. Neáu noùi thoï, neân bieát ñaõ noùi caên taùnh. Neáu noùi tö phaûi bieát laø noùi phi caên taùnh. Nhö caên taùnh chaúng phaûi caên taùnh, minh chaúng phaûi minh, thuø thaéng, khoâng thuø thaéng, ñeïp, khoâng ñeïp, neân bieát cuõng gioáng nhö theá. Laïi nöõa, hai phaùp naày ôû trong hai coõi, laøm haønh giaû toät cuøng maø taïo ra moûi meät thoï ôû coõi Saéc, töôûng ôû coõi Voâ saéc. Cho neân, Ñöùc Theá toân noùi hai phaùp naày. Laïi nöõa, vì hai phaùp naày ôû trong hai coõi laø thuø thaéng: Thoï hôn ôû trong coõi Saéc, töôûng hôn ôû trong coõi Voâ saéc. Laïi nöõa, do hai phaùp naày coù theå sinh hai thöù naõo: aùi naõo, kieán naõo. Thoï coù theå sinh aùi naõo, töôûng coù theå sinh kieán naõo. Laïi nöõa, hai phaùp naày coù theå khôûi leân hai thöù

tranh chaáp caên baûn: Thoï khôûi tham ñaém aùi duïc troùi buoäc tranh chaáp caên baûn. Töôûng khôûi leân kieán aùi, tham ñaém, bò raøng buoäc tranh chaáp caên baûn. Nhö hai tranh chaáp caên baûn, hai beân, hai muõi teân, hai hyù luaän, hai ngaõ, neân bieát cuõng gioáng nhö theá. Laïi nöõa, vì laïc thoï, neân sinh töôûng ñieân ñaûo, laøm cho caùc chuùng sinh phaûi chòu khoå naõo lôùn trong sinh töû. Vì vaäy, Ñöùc Theá toân noùi dieät hai phaùp naày. Laïi nöõa, vì haønh giaû raát gheùt hai phaùp naày, neân khôûi ñònh Dieät. Nhö Luaän Thi Thieát noùi: Haønh giaû duøng phöông tieän naøo ñeå caàu ñònh Dieät? Ñaùp: Ñaàu tieân, haønh giaû muoán cho caùc haønh khoâng coù choã taïo taùc, laïi khoâng coù choã tö duy, ñeå cho thoï, töôûng cuûa ngaõ baát sinh. Thoï töôûng ñaõ sinh, thì dieät, chöa sinh thì khieán baát sinh. Ñaõ sinh thoï, töôûng thì laøm cho dieät, laø dieät nôi phaùp dieät naày, khoâng coù chöôùng ngaïi. Baát luaän ngöôøi khaùc ñöôïc töï taïi, thaân taùc chöùng, ñoù goïi laø ñònh. Chính vì vieäc naày, neân Ñöùc Theá toân noùi dieät hai phaùp aáy. Hoûi: Dieät vaø ñònh coù gì khaùc nhau? Ñaùp: Dieät laø moät saùt-na. Ñònh laø söï noái tieáp laâu daøi. Hoûi: Vì taâm baát ñoäng neân goïi laø ñònh. ÔÛ ñaây, taâm döùt, khoâng taâm, laøm sao goïi laø ñònh? Ñaùp: Baát ñoäng coù hai thöù: 1. Taâm baát ñoäng. 2. Boán ñaïi baát ñoäng.

ÔÛ ñaây, duø taâm döùt baát ñoäng, nhöng boán ñaïi baát ñoäng, noái tieáp nhau sinh. Vì boán ñaïi baát ñoäng neân goïi laø ñònh. Hoûi: Hai ñònh voâ taâm, vì sao ñònh Dieät laäp giaûi thoaùt, ñònh Voâ töôûng khoâng laäp? Toân giaû Ba-xa noùi: Phaät quyeát ñònh bieát roõ veà phaùp töôùng töùc cuõng bieát veà theá duïng. Ngöôøi khaùc khoâng bieát. Neáu phaùp coù töôùng giaûi thoaùt, neân laäp giaûi thoaùt, voâ töôùng giaûi thoaùt, thì khoâng laäp. Laïi nöõa, neáu ñònh laø phaùp noäi ñaïo thì laäp giaûi thoaùt. Neáu ñònh laø phaùp ngoaïi ñaïo thì khoâng laäp giaûi thoaùt. Nhö noäi ñaïo, ngoaïi ñaïo, baäc Thaùnh, phaøm phu xaû boû phieàn naõo, khôûi phieàn naõo, boû thònh vöôïng, khôûi thònh vöôïng, cuõng noùi gioáng nhö theá. Laïi nöõa, boû ngaõ kieán, khôûi voâ ngaõ kieán trong thaân coù theå ñöôïc, thì laäp giaûi thoaùt. Neáu khôûi ngaõ kieán, boû voâ ngaõ kieán trong thaân coù theå ñöôïc, thì khoâng laäp. Laïi nöõa, neáu boû thaân kieán khôûi khoâng hieän ôû tröôùc, trong thaân coù theå ñöôïc, thì laäp giaûi thoaùt. Neáu khoâng khôûi khoâng hieän ôû tröôùc. Khôûi thaân kieán, thì seõ khoâng laäp. Laïi nöõa, tröôùc kia ñaõ noùi raèng: Vì hai vieäc, neân Ñònh Dieät laäp giaûi thoaùt: 1. Boû taát caû phaùp duyeân. 2. Dieät taâm beân sau cuøng. Ñònh Voâ töôûng vì khoâng coù hai vieäc naày neân khoâng laäp giaûi thoaùt. Laïi nöõa, neáu laïi khoâng sinh caùc giôùi, caùc sinh, caùc ñöôøng trong thaân coù theå ñöôïc thì laäp giaûi thoaùt, neáu laïi sinh caùc giôùi, caùc sinh, caùc ñöôøng, trong thaân coù theå ñöôïc thì khoâng laäp giaûi thoaùt. Laïi nöõa, nghóa vaát boû laø nghóa giaûi thoaùt. Ñöôïc ñònh Dieät, nghóa laø vaát boû caùc giôùi, caùc sinh, caùc ñöôøng, taêng tröôûng phaùp sinh töû. Ñònh Voâ töôûng thì khoâng nhö theá. Do vieäc aáy, neân hai ñònh voâ taâm, ñònh Dieät thì laäp giaûi thoaùt, ñònh Voâ töôûng thì khoâng laäp. Hoûi: Ñònh Dieät, ñònh Voâ töôûng coù gì khaùc nhau? Ñaùp: Danh laø khaùc nhau, ñoù goïi laø ñònh Dieät, ñoù goïi laø ñònh Voâ töôûng. Laïi nöõa, coõi

cuõng khaùc nhau: Ñònh Voâ töôûng leä thuoäc coõi Saéc. ñònh Dieät leä thuoäc coõi Voâ saéc. Laïi nöõa, ñòa cuõng khaùc nhau: Ñònh Voâ töôûng ôû ñòa thieàn thöù tö, ñònh Dieät ôû Phi töôûng Phi phi töôûng xöù. Laïi nöõa, thaân cuõng khaùc nhau: Ñònh Voâ töôûng ôû thaân phaøm phu,

ñònh Dieät ôû thaân baäc Thaùnh. Laïi nöõa, ngöôøi phaøm phu nhaäp ñònh Voâ töôûng, töôûng lìa. baäc Thaùnh nhaäp ñònh Dieät, töôûng thoâi döùt. Laïi nöõa, ngöôøi phaøm phu coù töôûng nhaøm chaùn, nhaäp ñònh Voâ töôûng. baäc Thaùnh nhaøm chaùn Thoï töôûng, nhaäp ñònh Dieät. Laïi nöõa, ngöôøi phaøm phu nhaäp ñònh Voâ töôûng, muoán dieät nôi töôûng. baäc Thaùnh nhaäp ñònh Dieät, muoán dieät töôûng thoï. Laïi nöõa, ngöôøi phaøm phu nhaäp ñònh Voâ töôûng, dieät phaùp taâm, taâm sôû leä thuoäc coõi Saéc. baäc Thaùnh nhaäp ñònh Dieät, dieät phaùp taâm, taâm sôû coõi Voâ saéc. Laïi nöõa, ngöôøi phaøm phu nhaäp ñònh Voâ töôûng dieät taâm phaùp taâm sôû cuûa ñòa ñeä Töù thieàn. baäc Thaùnh nhaäp ñònh Dieät laø dieät taâm phaùp taâm sôû cuûa ñòa phi töôûng Phi phi töôûng xöù. Laïi nöõa keû phaøm phu nhaäp ñònh Voâ töôûng ñöôïc baùo coõi Saéc. baäc Thaùnh nhaäp ñònh Dieät, ñöôïc baùo coõi Voâ saéc. Toân giaû Hoøa-tu-maät noùi: Ñònh Voâ töôûng vaø ñònh Dieät coù gì khaùc nhau? Ñaùp: 1. Laø ñònh Voâ töôûng. 2. Ñònh Dieät taän. Laïi nöõa, coõi cuõng khaùc nhau: Ñònh Voâ töôûng laø leä thuoäc coõi Saéc, ñònh Dieät laø leä thuoäc coõi Voâ saéc. Ngoaøi ra noùi roäng nhö treân. Laïi nöõa, ngöôøi phaøm phu nhaäp ñònh Voâ töôûng, ñöôïc quaû Voâ töôûng. baäc Thaùnh nhaäp ñònh Dieät, ñöôïc quaû cuûa Phi töôûng Phi phi töôûng xöù. Laïi nöõa, ngöôøi phaøm phu nhaäp ñònh Voâ töôûng, ñöôïc baùo leä thuoäc coõi Saéc. Ngöôøi Höõu hoïc nhaäp ñònh Dieät, ñöôïc baùo leä thuoäc coõi Voâ saéc. Ngöôøi Voâ hoïc nhaäp ñònh Dieät, ñöôïc Dö y. Ñaây laø söï khaùc nhau giöõa ñònh Voâ töôûng vaø ñònh Dieät. Hoûi: Vì sao kinh Phaät noùi taùm giaûi thoaùt, hai giaûi thoaùt, noùi thaân taùc chöùng? Ñaùp: Taùm giaûi thoaùt ñeàu neân noùi: Thaân taùc chöùng, nhö kinh Ñaïi Nhaân Duyeân noùi: taùm giaûi thoaùt thaân taùc chöùng ñöôïc thaønh töïu. Hoûi: Vì sao moät kinh noùi taùm giaûi thoaùt, thaân taùc chöùng, nhieàu kinh noùi hai giaûi thoaùt, thaân taùc chöùng? Ñaùp: Hai giaûi thoaùt naày, thöôøng coù söï taïo taùc, ña soá do duïng coâng maø ñöôïc. Laïi nöõa, vì danh, nghóa vöôït hôn, neân trong taùm giaûi thoaùt, giaûi thoaùt naøo laø vöôït hôn? Chính laø hai giaûi thoaùt naày.

Laïi nöõa, hai giaûi thoaùt aáy ñeàu ôû beân coõi. tònh giaûi thoaùt ôû beân coõi Saéc, Giaûi thoaùt dieät thoï töôûng ôû beân coõi Voâ saéc. Laïi nöõa, hai giaûi thoaùt naày ñeàu ôû beân ñòa, tònh giaûi thoaùt ôû beân ñòa ñeä Töù thieàn. Giaûi thoaùt dieät thoï töôûng ôû beân ñòa Phi töôûng, Phi phi töôûng. Laïi nöõa, tònh giaûi thoaùt ñeàu do saéc taïo cuûa boán ñaïi maø laäp. Giaûi thoaùt dieät thoï töôûng, ñeàu do phaùp taâm, taâm sôû maø laäp. Laïi nöõa, tònh giaûi thoaùt nhaän laáy töôùng tònh cuûa saéc, maø khoâng sinh phieàn naõo. Cho neân Ñöùc Phaät noùi: Thaân taùc chöùng ñöôïc thaønh töïu. Giaûi thoaùt dieät thoï töôûng voâ taâm, ôû thaân, khoâng ôû taâm.

Do söùc cuûa thaân khôûi hieän ôû tröôùc, khoâng do söùc cuûa taâm. Cho neân Phaät noùi thaân taùc chöùng ñöôïc thaønh töïu. Laïi nöõa, kinh noùi: Taùm giaûi thoaùt thaân taùc chöùng: Nghóa ñeàu do hai giaûi thoaùt naày, neân ñöôïc thaønh töïu, töùc ñöôïc thaønh töïu, coù nhieàu choã noùi: Hoaëc noùi phaàn ít cuûa saéc aám laø ñöôïc thaønh töïu. Hoaëc noùi naêm aám thieän, hoaëc noùi boán aám thieän, hoaëc noùi phaàn ít cuûa haønh aám baát töông öng. Hoaëc noùi Nieát-baøn dieät taän. Noùi phaàn ít cuûa saéc aám ñöôïc thaønh töïu, nhö keä noùi: Ñoái vôùi phaùp thaéng tueä Ñöôïc thaønh töïu veà giôùi Taát caû ñeàu hieàn thieän Coù nhieàu caùc chaâu baùu. Naêm aám thieän: Nhö noùi: Ñöôïc thaønh töïu Sô thieàn, cho ñeán ñeä Töù thieàn. Boán aám thieän: Nhö noùi: Ñöôïc thaønh töïu Khoâng xöù, cho ñeán Phi töôûng Phi phi töôûng xöù. Phaàn ít cuûa haønh aám baát töông öng vôùi taâm: Nhö ôû ñaây noùi Giaûi thoaùt dieät thoï töôûng, Nieát-baøn dieät taän: Nhö noùi: Ñöôïc thaønh töïu Nieát- baøn dieät taän. Hoûi: Ñònh Dieät coù bao nhieâu thöù? Ñaùp: Hoaëc coù thuyeát noùi: Coù boán thöù: 1. Con ngöôøi bò bò raøng buoäc ñuû ñaõ khôûi ñònh Dieät. 2. Döùt ba thöù kieát phaåm thöôïng. 3. Döùt ba thöù kieát phaåm trung. 4. Döùt ba thöù kieát phaåm haï. Laïi coù thuyeát noùi: Ñònh naày coù boán thöù chaúng phaûi bò bò raøng buoäc ñuû daáy khôûi laø döùt tröø saùu thöù, baûy thöù, taùm thöù, chín thöù kieát khôûi. Laïi coù thuyeát noùi: Ñònh naày coù chín thöù, döùt tröø kieát phaåm thöôïng, thöôïng khôûi, cho ñeán döùt tröø kieát phaåm haï, haï khôûi.

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 44 110

Laïi coù thuyeát noùi: Ñònh naày coù möôøi thöù: Bò raøng buoäc ñuû khôûi, döùt tröø kieát phaåm thöôïng thöôïng, khôûi, cho ñeán döùt tröø kieát phaåm haï haï, khôûi. Hoûi: Neáu ngöôøi bò raøng buoäc ñuû, coù theå khôûi ñònh Dieät, thì ngöôøi phaøm phu cuõng coù theå khôûi phaûi chaêng? Ñaùp: Con ngöôøi bò raøng buoäc ñuû coù hai thöù: 1. Bò raøng buoäc ñuû do kieán ñaïo döùt tröø. 2. Söï bò raøng buoäc ñuû, choã döùt tröø cuûa tu ñaïo. Neáu khoâng coù kieán ñaïo döùt tröø keû bò raøng buoäc ñuû cuûa Phi töôûng Phi phi töôûng xöù, coù keû bò raøng buoäc ñuû, do tu ñaïo döùt tröø thì coù theå khôûi ñònh Dieät. Neáu coù hai ngöôøi bò raøng buoäc ñuû, thì khoâng theå khôûi. Lôøi bình: Neân noùi raèng: Ñònh Dieät coù möôøi moät thöù. Con ngöôøi bò raøng buoäc ñuû, khôûi ñònh Dieät, döùt tröø kieát phaåm thöôïng thöôïng khôûi, cho ñeán döùt tröø kieát phaåm haï haï khôûi, Thôøi giaûi thoaùt chuyeån caên, taïo ra baát ñoäng khôûi. Hoûi: Neáu ngöôøi bò raøng buoäc ñuû ñaõ khôûi ñònh Dieät cho ñeán Thôøi giaûi thoaùt chuyeån caên taïo ra baát ñònh thì ñoäng dieät ñöôïc khôûi töùc laø ngöôøi bò raøng buoäc ñuû ñaõ khôûi ñònh Dieät? Ñaùp: Hoaëc coù thuyeát noùi: Ñuùng nhö vaäy. Hoûi: Neáu nhö theá, thì laøm sao coù möôøi moät thöù? Ñaùp: Vì duøng möôøi moät thôøi ñeå khôûi, neân coù möôøi moät thöù. Laïi coù thuyeát noùi: Ngöôøi bò raøng buoäc ñuû khôûi khaùc, cho ñeán phaùp baát ñoäng khôûi khaùc. Hoûi: Neáu vaäy, ngöôøi bò raøng buoäc ñuû khôûi, cho ñeán baát ñoäng khôûi, coù gì khaùc nhau? Ñaùp: Ngöôøi bò raøng buoäc ñuû sanh khôûi, veà sau döùt tröø moät thöù kieát sanh khôûi. Ñoái vôùi ngöôøi bò raøng buoäc ñuû ôû tröôùc ñaõ khôûi, ñöôïc khoâng ôû trong thaân thaønh töïu, khoâng haønh hieän ôû tröôùc, döùt boû moät thöù kieát sanh khôûi, ñöôïc ôû trong thaân thaønh töïu, hieän

haønh ôû tröôùc, cho ñeán phaùp baát ñoäng sanh khôûi, ñoái vôùi Thôøi giaûi thoaùt ñaõ khôûi, ñöôïc thaønh töïu khoâng ôû trong thaân, khoâng haønh hieän tieàn, phaùp baát ñoäng sanh khôûi, ñöôïc thaønh töïu ôû trong thaân, thaønh töïu hieän haønh ôû tröôùc. Hoûi: Ñònh naày coù phaåm thöôïng, trung, haï hay khoâng? Neáu coù thöôïng, trung, haï, thì nhö Luaän Thi Thieát noùi, laøm sao hieåu ñöôïc? Nhö noùi: Phaùp dieät khoâng coù khaùc nhau? Neáu khoâng coù thöôïng, trung, haï thì ñònh maø Ñöùc Phaät hieän coù töùc laø ñònh cuûa Thanh vaên, Bích-chi Phaät hay sao? Ñaùp: Neân noùi raèng: Ñònh khoâng coù thöôïng, trung, haï.

Hoûi: Neáu vaäy, Luaän Thi Thieát noùi kheùo hieåu, vì phaùp dieät khoâng coù khaùc nhau. Ñònh maø Ñöùc Phaät hieän coù, töùc laø Ñònh cuûa Thanh vaên, Bích-chi Phaät? Ñaùp: Nhö taâm cuûa Phaät döùt tröø nhaäp ñònh naày, taâm cuûa Bích-chi Phaät, Thanh vaên döùt tröø nhaäp ñònh aáy laø nhö nhau, khoâng coù khaùc nhau, nhöng veà phöông tieän thì coù sai khaùc, vì Ñöùc Phaät khoâng duøng phöông tieän khôûi ñònh aáy hieän ôû tröôùc. Bích-chi Phaät duøng phöông tieän phaåm haï, Thanh vaên hoaëc duøng phöông tieän phaåm Trung, hoaëc duøng phöông tieän phaåm Thöôïng. Lôøi bình: Neân noùi raèng: Ñònh aáy coù thöôïng, trung, haï. Hoûi: Neáu vaäy, Ñònh cuûa Phaät khaùc, Ñònh cuûa haøng Thanh vaên, Bích-chi Phaät khaùc, thì thuyeát naày kheùo hieåu, nhöng Luaän Thi Thieát noùi laøm sao hieåu? Nhö noùi: Phaùp dieät khoâng coù khaùc nhau? Ñaùp: Vì truï taâm, neân Luaän Thi Thieát noùi phaùp dieät khoâng coù khaùc nhau, vì Ñònh laø höõu vi, leõ ra phaûi coù thöôïng, trung, haï. Vì sao? Vì taát caû phaùp höõu vi ñeàu coù töông thöôïng, trung, haï. Hoûi: Theå cuûa ñònh naày coù bao nhieâu? Ñaùp: Hoaëc coù thuyeát noùi: Theå coù moät. Neáu dieät ñaõ hieän ôû tröôùc thì voâ taâm. Hoûi: Neáu dieät ñaõ hieän ôû tröôùc trong saùt-na, thì saùt-na ñoù goïi laø voâ taâm? Ñaùp: Ñuùng vaäy! Vì neáu saùt-na dieät hieän ôû tröôùc, thì töùc saùt-na aáy ñöôïc goïi laø voâ taâm. Nhö saùt-na cuûa moät thoï töùc saùt-na aáy goïi laø coù thoï. Saùt-na cuûa moät töông, töùc saùt-na ñoù ñöôïc goïi laø coù töông. Saùt-na cuûa moät thöùc, töùc saùt-na aáy ñöôïc goïi laø coù thöùc. Dieät kia cuõng gioáng nhö theá. Neáu dieät cuûa moät saùt-na, töùc saùt-na ñoù ñöôïc goïi laø voâ taâm. Laïi coù thuyeát noùi: Theå cuûa ñònh naày coù möôøi moät. Vì sao? Vì möôøi ñòa ñaïi cuûa dieät kia vaø taâm. Laïi coù thuyeát noùi: Theå cuûa ñònh naày coù hai möôi moát thöù. Vì sao? Vì möôøi ñòa ñaïi cuûa dieät kia, möôøi ñòa ñaïi thieän vaø taâm. Lôøi bình: Neân noùi raèng: heã dieät coù bao nhieâu phaùp taâm sôû, thì theå cuûa ñònh kia cuõng coù ngaàn aáy thöù. Ñaây laø theå cuûa ñònh. Töông cuûa ñònh theá naøo? Ñaùp: Theå töùc laø töông, töông töùc laø theå, vì caùc phaùp khoâng theå lìa theå maø noùi rieâng veà töông. Toân giaû Hoøa-tu-maät noùi: Taâm phaùp giaûi thoaùt laø töông cuûa ñònh kia. Hoûi: Ñònh naày khoâng theå döùt tröø kieát, vì sao noùi laø taâm phaùp, giaûi

thoaùt? Ñaùp: ÔÛ ñaây noùi döùt tröø kieát trong giaây laùt, coù phaùp duyeân khieán khoâng hieän haønh, goïi laø giaûi thoaùt, nhöng ñònh naày khoâng theå döùt tröø

kieát. Laïi coù thuyeát noùi: Neáu phaùp töôûng vi teá, thì vì taùc nhaân cuûa töôûng kia, vi teá laàn löôïc taïo ra thöù lôùp, khoâng ñi chung vôùi phaùp naày maø thaønh töïu laø giaûi thoaùt. Hoûi: ÔÛ ñaây laø noùi nghóa naøo? Ñaùp: Hoaëc coù thuyeát noùi: Trong ñaây noùi veà ñònh. Neáu noùi raèng: Ñònh noùi ôû ñaây, laø töôûng vi teá. Vì taïo ra moät nhaân cuûa töôûng vi teá kia, laø nhaân gioáng nhau. Taïo ra moät nhaân cho vi teá noái tieáp goïi laø vi teá cuûa nhaân gioáng nhau, cuõng taïo ra thöù lôùp duyeân. Neáu noùi raèng: Ñònh noùi ôû ñaây, neáu phaùp töôûng vi teá, laø taïo ra nhaân vi teá noái tieáp cuûa töôûng ñoù, hay taïo ra duyeân thöù lôùp cuûa töôûng ñoù, khoâng neân noùi laø khoâng ñi chung. Vì sao? Vì ngöôøi kia khôûi ñònh hieän ôû tröôùc, leõ ra noùi laø thaønh töïu. Vì sao? Vì ngöôøi kia ñaõ thaønh töïu ñònh. Laïi coù thuyeát noùi: Taâm xuaát ñònh ôû ñaây, neáu noùi raèng: Trong ñaây noùi taâm xuaát ñònh, nghóa laø töôûng vi teá. Vì taïo ra moät nhaân laø nhaân gioáng nhau, vi teá cuõng taïo ra duyeân thöù lôùp. Neáu noùi raèng: Trong ñaây noùi taâm xuaát ñònh, nghóa laø neáu phaùp töôûng vi teá, vì taïo ra nhaân cuûa töôûng ñoù, vi teá noái tieáp taïo ra thöù lôùp, neân noùi khoâng ñi chung. Vì sao? Vì khi nhaäp ñònh khoâng khôûi taâm xuaát ñònh hieän ôû tröôùc, neân noùi thaønh töïu. Vì sao? Vì ngöôøi kia ñaõ thaønh töïu taâm xuaát ñònh. Do vieäc naày, neân bieát ngöôøi kia voán ñöôïc taâm xuaát ñònh. Laïi coù thuyeát noùi: ÔÛ ñaây noùi taâm nhaäp ñònh, neáu noùi raèng: Taâm nhaäp ñònh noùi ôû ñaây, nghóa laø töôûng taïo ra moät nhaân cho ñònh, laø nhaân gioáng nhau, cuõng taïo ra duyeân thöù lôùp. Neáu noùi raèng: ÔÛ ñaây noùi taâm nhaäp ñònh neân noùi nhö vaày: Töôûng vi teá laøm nhaân cho ñònh, ñònh laøm duyeân thöù lôùp cho vi teá, neân noùi khoâng ñi chung. Vì sao? Vì khi ôû ñònh, khoâng khôûi taâm nhaäp ñònh hieän ôû tröôùc, neân noùi laø thaønh töïu. Vì sao? Vì khi ôû ñònh, thaønh töïu taâm nhaäp ñònh, phaûi noùi laø thaønh töïu. Vì sao? Vì luùc ôû ñònh ñaõ thaønh töïu taâm nhaäp ñònh. Hoûi: Trong ñaây phaùp naøo laø töôûng, phaùp naøo laø vi teá, phaùp naøo laø vi vi teá? Ñaùp: Hoaëc coù thuyeát noùi: Khoâng xöù, Thöùc xöù laø töôûng, voâ sôû höõu xöù laø vi teá, Phi töôûng Phi phi töôûng xöù laø vi teá. Laïi coù thuyeát noùi: Khoâng xöù, Thöùc xöù, voâ sôû höõu xöù laø Töôûng, Phi töôûng Phi phi töôûng xöù laø vi teá. Neáu taâm, taâm soá theo thöù lôùp nhaäp ñònh

laø vi vi teá. Laïi coù thuyeát noùi: Phi töôûng Phi phi töôûng xöù vöøa laø töôûng, vöøa laø vi teá, vöøa laø vi vi teá. Vì sao? Vì Phi töôûng Phi phi töôûng xöù coù thöôïng, trung, haï. Thöôïng laø Töôûng, trung laø vi teá, haï laø vi teá. Hoûi: Töôûng, vi teá vaø cöïc vi vi teá coù gì khaùc nhau? Ñaùp: Hoaëc coù thuyeát noùi: Danh laø khaùc nhau, ñoù goïi laø töôûng, ñoù goïi laø vi teá, ñoù goïi laø vi vi teá. Laïi nöõa, thöôïng laø töôûng, trung laø vi teá, haï laø vi vi teá. Laïi nöõa, töôûng vi teá, coù theå khieán cho vò lai tu taäp voâ laäu, vi vi teá thì khoâng tu. Laïi nöõa, luùc töôûng vi teá hieän ôû tröôùc, ba nieäm xöù, neáu moät nieäm xöù hieän ôû tröôùc thì vò lai tu boán nieäm xöù. Luùc vi vi teá hieän ôû tröôùc, phaùp nieäm xöù hieän ôû tröôùc, thì vò lai tu ba nieäm xöù, tröø thaân nieäm xöù. Laïi nöõa, töôûng vi teá hoaëc ñaõ töøng ñöôïc, hoaëc khoâng töøng ñöôïc, vi vi teá laø töøng ñöôïc. Hoûi: Trong ñaây, nhaân luaän

sinh luaän, vì sao taâm nhaäp ñònh hoaëc ñaõ töøng ñöôïc, hoaëc khoâng töøng ñöôïc, taâm xuaát ñònh chæ laø töøng ñöôïc? Ñaùp: Taâm nhaäp ñònh khoù ñöôïc, veà thöôøng coù choã taïo taùc, thöôøng duïng coâng môùi ñöôïc. Taâm xuaát ñònh deã ñaït ñöôïc khoâng coù nhieàu choã taïo taùc, khoâng duïng coâng nhieàu maø ñöôïc, cho neân chæ laø töøng ñöôïc. Laïi nöõa, taâm nhaäp ñònh coù theå taêng tröôûng ñònh, laøm cho ñònh noái tieáp nhau. Taâm xuaát ñònh khoâng taêng tröôûng ñònh, khieán cho ñònh suy thoaùi, khoâng noái tieáp nhau. Laïi nöõa, taâm nhaäp ñònh laø höõu laäu, hoaëc ñaõ töøng ñöôïc hoaëc khoâng heà ñöôïc. Vì taâm xuaát ñònh laø höõu laäu, voâ laäu neân chæ laø töøng ñöôïc. Trong ñaây, nhaân luaän sinh luaän, vì sao taâm nhaäp ñònh laø höõu laäu, taâm xuaát ñònh laø höõu laäu, voâ laäu? Ñaùp: Vì thuaän theo taâm döùt, neân taâm nhaäp ñònh yeáu keùm, khoâng beàn chaéc, nhö haït gioáng thoái khoâng theå sinh ra phaùp noái tieáp nhau thuaän theo taâm döùt taâm xuaát ñònh vöõng chaéc, khoâng yeáu keùm, khoâng nhö haït gioáng thoái coù theå sinh ra phaùp noái tieáp nhau, khoâng thuaän theo taâm döùt. Laïi nöõa, taâm nhaäp ñònh laáy ñònh laøm vaéng laëng. Taâm voâ laäu khoâng chaáp phaùp höõu laø vaéng laëng. Laïi nöõa, ñaây laø ñònh thöù lôùp, taâm cuûa Phi töôûng Phi phi töôûng xöù theo thöù lôùp khôûi ñònh naày, voâ laäu sau cuøng ôû Voâ sôû höõu xöù. Hoûi: Taâm nhaäp ñònh laø sôû duyeân naøo? Taâm xuaát ñònh laø sôû duyeân naøo?

Ñaùp: Taâm nhaäp ñònh duyeân vôùi ñònh, taâm xuaát ñònh cuõng duyeân vôùi ñònh. Hoûi: Neáu taâm nhaäp ñònh duyeân vôùi ñònh, taâm xuaát ñònh cuõng duyeân vôùi ñònh, thì sao laïi xuaát ñònh luùc khoâng nhaäp ñònh, nhaäp ñònh khi xuaát ñònh? Ñaùp: Taâm mong muoán nhaäp khi nhaäp ñònh, taâm muoán xuaát khi xuaát ñònh. Laïi nöõa, taâm nhaäp ñònh duyeân vôùi ñònh vò lai. Taâm xuaát ñònh duyeân vôùi ñònh quaù khöù. Hoûi: Taâm nhaäp ñònh luùc duyeân vôùi ñònh vò lai laø sôû duyeân naøo? Ñaùp: Hoaëc coù thuyeát noùi: Duyeân saùt-na ban ñaàu. Laïi coù thuyeát noùi: Duyeân vôùi choã khôûi bao nhieâu choã ñònh hieän ôû tröôùc. Lôøi bình: Neân noùi raèng: Taâm nhaäp ñònh duyeân vôùi ñònh vò lai, thì khoâng theå bieát laø duyeân vôùi phaùp naøo hay voâ duyeân vôùi phaùp naøo? Vì sao? Vì phaùp vò lai laø phaùp loaïn, nhieàu saùt-na khoâng coù thöù lôùp. Vì duyeân vôùi chung, neân noùi duyeân vôùi ñònh vò lai. Hoûi: Taâm xuaát ñònh khi duyeân vôùi phaùp quaù khöù, laø sôû duyeân naøo? Ñaùp: Hoaëc coù thuyeát noùi: duyeân vôùi saùt-na sau cuøng. Laïi coù thuyeát noùi: Duyeân vôùi choã khôûi, coù bao nhieâu sôû ñònh hieän ôû tröôùc? Lôøi bình: Neân noùi raèng: Taâm xuaát ñònh duyeân vôùi ñònh quaù khöù, thì khoâng theå bieát laø duyeân vôùi phaùp naøo hay voâ duyeân vôùi phaùp naøo? Vì sao? Vì phaùp quaù khöù coù nhieàu saùt-na. Hoûi: Khi nhaäp ñònh Dieät, thì dieät taâm naøo? Quaù khöù, vò lai, hay hieän taïi? Neáu dieät quaù khöù thì quaù khöù ñaõ töï dieät. Neáu dieät vò lai thì vò lai chöa sinh, neáu dieät hieän taïi thì hieän taïi khoâng döøng. Neáu nhaát ñònh khoâng dieät, thì ñònh Dieät kia cuõng töï dieät? Ñaùp: Neân noùi raèng: Dieät vò lai. Hoûi: Phaùp vò lai chöa sinh, sao coù theå dieät? Ñaùp: Haønh giaû ôû ñôøi hieän taïi, ngaên döùt truï taâm ôû vò lai, khieán cho baát sinh, neân noùi laø dieät. Ví nhö thaønh aáp, neáu caét ñöùt con ñöôøng, ñoùng

coảng, döïng ñöùng côø cao, khoâng cho ngöôøi ra vaøo, thì goïi laø cöùu. Ñònh Dieät kia cuõng gioáng nhö theá. Laïi coù thuyeát noùi: Dieät taâm hieän taïi, vò lai. Hoûi: Haønh giaû ôû ñôøi hieän taïi ngaên döùt truï taâm ôû vò lai, khieán cho baát sinh, noùi laø dieät thì coù theå nhö theá. Phaùp hieän taïi baát truï, neáu ñònh

khoâng dieät, thì ñònh Dieät kia cuõng töï dieät, sao noùi laø dieät? Ñaùp: Tröôùc, hieän taïi dieät phaùp taâm, taâm sôû, khieán cho phaùp coù duyeân noái tieáp nhau dieät, nay hieän taïi dieät phaùp taâm, taâm sôû khieán cho phaùp höõu duyeân khoâng noái tieáp nhau maø dieät, ñeàu do söùc ñònh. Hoûi: Luùc xuaát ñònh phaùp taâm, taâm sôû naøo hieän ôû tröôùc? Ñaùp: Hoaëc coù thuyeát noùi: Tröôùc ñaõ ngaên döùt phaùp taâm, taâm sôû vò lai. Laïi coù thuyeát noùi: Khôûi phaùp taâm, taâm sôû vò lai hieän ôû tröôùc, tröôùc ñaõ ngaên döùt nghóa laø ôû trong phaùp baát sinh. Lôøi bình: Neân noùi raèng: Khôûi phaùp taâm, taâm sôû vò lai, nhöng khoâng theå bieát khôûi taâm naøo, laø khoâng khôûi taâm naøo? Vì sao? Vì phaùp vò lai laø loaïn, laø nhieàu saùt-na, laø khoâng coù thöù lôùp. Hoûi: Ñònh naày laø coù quaù khöù voán ñöôïc, vò lai tu chaêng? Ñaùp: Hoaëc coù thuyeát noùi: Khoâng coù quaù khöù voán ñöôïc cuõng khoâng coù tu vò lai. Nhö thieân nhaõn, thieân nhó. Neáu noùi raèng: Ñònh aáy khoâng coù voán ñöôïc, khoâng coù vò lai tu, nghóa laø ñònh ôû saùt-na ñaàu tieân, thaønh töïu ñònh hieän taïi. Saùt-na thöù hai ñoàng thaønh töïu xuaát ñònh quaù khöù hieän taïi, thaønh töïu ñònh quaù khöù. Laïi coù thuyeát noùi: Ñònh naày coù quaù khöù voán ñöôïc, coù tu vò lai, nhö nghó ñeán theá trí, tha taâm trí ôû tröôùc. Neáu noùi raèng: Ñònh aáy coù quaù khöù voán ñöôïc, coù tu vò lai. Saùt-na ñaàu tieân cuûa ñònh, thaønh töïu ñònh hieän taïi, vò lai, saùt-na thöù hai, cuøng thaønh töïu xuaát ñònh ba ñôøi, thaønh töïu ñònh quaù khöù vò lai. Lôøi bình: Neân noùi raèng: Ñònh aáy khoâng coù quaù khöù voán ñöôïc, cuõng khoâng coù tu vò lai, neáu ñònh naày coù quaù khöù voán ñöôïc, tu vò lai, thì hoaëc thoái chuyeån ñònh aáy, trôû laïi khôûi ñònh naày, neân ñöôïc ñònh goác maø khoâng nhö theá. Neáu thoái ñònh naày laïi ñöôïc ñònh aáy, goïi laø ñöôïc ñònh khoâng heà ñöôïc. Nhö ngöôøi khoâng phaù giôùi maø hoaøn tuïc, xuaát gia trôû laïi, goïi laø ñöôïc giôùi khoâng heà ñöôïc. Ñònh kia cuõng gioáng nhö theá. Hoûi: ÔÛ choã naøo khôûi ñònh naày? Ñaùp: ÔÛ coõi Duïc coõi Saéc, chaúng phaûi coõi Voâ saéc. Ñaàu tieân ôû coõi Duïc. Neáu ôû coõi Duïc khôûi ñònh Dieät, thì lui suït ñònh naày, qua ñôøi, seõ sinh leân coõi Saéc, coù theå khôûi ñònh naày, ôû coõi khaùc khoâng theå. Laøm sao bieát ñöôïc? Vì kinh noùi: Toân giaû Xaù-lôïi-phaát noùi vôùi caùc Tyø- kheo: Caùc Tröôûng giaø neân bieát! Neáu Tyø-kheo giôùi ñaày ñuû, ñònh ñaày ñuû, tueä ñaày ñuû, coù theå thöôøng nhaäp xuaát, ñònh Dieät thoï töôûng. Neáu ôû hieän phaùp vaø khi cheát khoâng ñöôïc quaû A-la-haùn, khi cheát, seõ vöôït qua chö Thieân ñoaøn thöïc, sinh leân taàng trôøi vôùi thaân Ma-naäu-ma (thaân, yù sinh), ôû coõi trôøi aáy,

thöôøng xuaát nhaäp ñònh Dieät thoï töôûng. Ñaây laø söï thaáy bieát chaân thaät, coù vieäc nhö vaäy. Baáy giôø, Tröôûng giaø Öu-ñaø-di ôû trong chuùng hoäi, noùi vôùi

Toân giaû Xaù-lôïi-phaát: Thöa Toân giaû Xaù-lôïi-phaát! Vò Tyø-kheo kia sinh thaân Ma- naäu-ma ôû coõi trôøi, thöôøng xuaát nhaäp ñònh Dieät thoï töôûng, thì khoâng coù vieäc naày: Thuyeát thöù hai, thöù ba cuõng gioáng nhö theá. Hoûi: Vì sao Tröôûng giaø Öu-ñaø-di ba laàn neâu traùi vôùi thuyeát cuûa Toân giaû Xaù-lôïi-phaát ñaõ noùi? Ñaùp: Vì Tröôûng giaø Öu-ñaø-di ñaõ ngôø vöïc chaúng phaûi khoâng coù xöù sôû. Tröôûng giaø aáy nghó raèng: Neáu ngöôøi ñöôïc ñònh naày, thì seõ lìa duïc cuûa Voâ sôû höõu xöù. Khi cheát seõ sinh leân Phi töôûng Phi phi töôûng xöù. Xöù aáy khoâng theå khôûi ñònh Dieät, cuõng khoâng hieåu yù cuûa Toân giaû Xaù-lôïi- phaát. Hoûi: Toân giaû Xaù-lôïi-phaát kia coù yù gì? Ñaùp: Toân giaû Xaù-lôïi-phaát noùi A-na-haøm sinh leân coõi Saéc, Tröôûng giaø Öu-ñaø-di thì noùi sinh leân coõi Voâ saéc, laø do traùi vôùi Toân giaû Xaù-lôïi- phaát. Toân giaû Xaù-lôïi-phaát noùi A-na-haøm lui suït, Tröôûng giaø Öu-ñaø-di noùi A-na-haøm khoâng lui suït, laø traùi nhau. Hoûi: Toân giaû Xaù-lôïi-phaát, vì sao khoâng, giaûi thích nghóa naày cho Tröôûng giaø Öu-ñaø-di? Ñaùp: Toân giaû Xaù-lôïi-phaát nghó raèng: Ta khoâng theå döùt boû taâm ñaém nhieãm saâu xa cuûa ngöôøi ngu naày. Laïi nöõa, Toân giaû Xaù-lôïi-phaát ñaõ coù taâm nhö theá, muoán giaûi thích cho Tyø-kheo nghe, do Öu-ñaø-di ñaõ ba laàn traùi vôùi lôøi naày, neân taâm kia beøn döùt. Nhö kinh Tieãn Duï noùi: Baáy giôø, coù raát nhieàu Tyø-kheo taêng thöôïng maïn ñeàu ôû tröôùc Phaät, töï noùi veà lôïi cuûa baäc Thaùnh: sinh töû cuûa ta ñaõ heát, cho ñeán noùi roäng. Ñöùc Phaät nghó raèng: Nay ta seõ vì ñaïi chuùng noùi phaùp döùt tröø maïn, vì caùc Tyø-kheo thöôøng töï noùi veà lôïi cuûa baäc Thaùnh, taâm aáy neân döùt. Ñöùc Phaät, Theá toân coù taâm ñaïi bi roäng khaép, muoán noùi phaùp, taâm coøn coù khi döøng, huoáng chi laø Toân giaû Xaù-lôïi-phaát. Laïi nöõa, Toân giaû Xaù-lôïi-phaát nghó raèng: vieäc noùi ôû ñaây, taát nhieân ñaõ ñöôïc nghe töø choã Phaät. Ñöùc Phaät duøng vieäc naày ñeå quôû traùch Tröôûng giaø Öu-ñaø-di vaø Tröôûng giaø A-nan, khieán cho söï nhaãn nhuïc naày traûi qua ngaøn naêm, sao cho keû voâ trí khoâng theå traùi vôùi lôøi noùi cuûa ngöôøi trí. Luùc aáy, Toân giaû Xaù-lôïi-phaát nghó: Vò Tyø-kheo naày ñaõ ba laàn traùi vôùi ñieàu ta noùi, caùc Tyø-kheo phaïm haïnh cuõng khoâng khen ngôïi ñieàu ta noùi. Nay ta neân ñeán choã Theá toân. Toân giaû Xaù-lôïi-phaát beøn ñeán choã Phaät, ñeán roài, ñaàu maët leã döôùi chaân Phaät, roài ngoài sang moät phía, noùi vôùi caùc Tyø-kheo:

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 44 117

Caùc Tröôûng giaø neân bieát! Neáu haønh trì ñaày ñuû giôùi Tyø-kheo, cho ñeán noùi roäng. Khi ñoù, Tröôûng giaø Öu-ñaø-di ôû trong chuùng hoäi, noùi vôùi Toân giaû Xaù-lôïi-phaát: Cho ñeán khoâng coù lyù aáy. Toân giaû Xaù-lôïi-phaát nghó raèng: Nay Tyø-kheo naày, ñoái tröôùc Theá toân, ñaõ traùi vôùi ñieàu ta ñaõ noùi. Caùc Tyø-kheo phaïm haïnh cuõng khoâng khen ngôïi ñieàu ta noùi. Nay ta caàn phaûi im laëng. Toân giaû Xaù-lôïi-phaát lieàn im laëng. Baáy giôø, Phaät baûo Tröôûng giaø Öu-ñaø-di: YÙ thaày laáy gì laøm thaân Ma-naäu-ma ôû coõi trôøi? Laø phi töôûng, Phi phi töôûng chaêng? Ñaùp: Vaâng! Ñuùng vaäy. Ñöùc Phaät baûo: OÂng laø ngöôøi ngu khoâng coù maét. Vì sao laïi bieän luaän veà A-tyø-ñaøm saâu xa vôùi Tyø-kheo Thöôïng toïa. Baáy giôø, Theá toân hieän tieàn, quôû traùch Öu-ñaø-di roài, beøn baûo

Tröôûng giaø A-nan: OÂng thaáy Tyø-kheo Thöôïng toïa bò ngöôøi khaùc gaây xuùc naõo, voâ taâm bi ñoái vôùi vò aáy neân khoâng cheâ traùch. Quôû traùch Öu-ñaø-di xong, sau ñaáy Ñöùc Theá toân lieàn trôû laïi tinh xaù nhaäp ñònh. Hoûi: Tröôûng giaø Öu-ñaø-di vì coù loãi, neân Ñöùc Theá toân môùi quôû. Tröôûng giaø A-nan naøo coù loãi gì maø bò quôû? Ñaùp: Öu-ñaø-di laø ñeä töû cuûa Toân giaû A-nan, cho neân Ñöùc Theá toân baûo Toân giaû A-nan: OÂng neân raên daïy. Laïi nöõa, Öu-ñaø-di laø ngöôøi quyeán thuoäc cuûa Tröôûng giaø A-nan neân Ñöùc Theá toân baûo Toân giaû A-nan: OÂng neân daïy baûo? Laïi nöõa Tröôûng giaø A-nan laø Duy Na neân Phaät baûo: OÂng laø Duy Na sao khoâng bieát ngöôøi noùi ñuùng phaùp, ngöôøi noùi phi phaùp? Laïi nöõa, luaän naày noùi vieäc cuûa A-tyø-ñaøm saâu xa, chaúng ñöôïc nhieàu ngöôøi bieát, chæ coù Phaät, Toân giaû Xaù-lôïi-phaát môùi bieát. Tröôûng giaø A-nan nhôø söùc hoïc roäng, neân bieát. Vì Toân giaû A-nan ñaõ bieát phaùp naày, maø khoâng khen ngôïi thuyeát cuûa Tyø-kheo Thöôïng toïa noùi, khoâng thuaän theo chuùng nhö phaùp. Vì coù loãi nhö theá, neân Ñöùc Theá toân quôû traùch. Do vieäc naày, neân bieát ñaàu tieân khôûi ñònh Dieät, taát nhieân ôû coõi Duïc. Neáu ôû coõi Duïc khôûi ñònh Dieät, lui suït ñònh naày roài, sinh leân coõi Saéc, laïi khôûi ñònh aáy. Ñònh khaùc thì khoâng theå. Hoûi: Vì sao sinh trong coõi Saéc, coù theå ñaàu tieân khôûi thieàn ôû ñònh Voâ saéc, maø khoâng ñaàu tieân khôûi ñònh Dieät? Ñaùp: Thieàn do ba söï neân coù theå khôûi: 1. Do söùc cuûa nhaân. 2. Do söùc cuûa nghieäp. 3. Do söùc nhö theá cuûa phaùp.

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 44 118

Do söùc cuûa nhaân: Sinh gaàn quaù khöù neân töøng khôûi dieät thieàn naày. Do söùc cuûa nghieäp: Gaây ra nghieäp quyeát ñònh, taát nhieân, sinh ôû xöù kia. Söùc nhö theá cuûa phaùp: nghóa laø khi theá giôùi tan hoaïi, chuùng sinh ñòa döôùi seõ sinh leân ñòa treân. Ñònh Voâ saéc, do hai vieäc neân coù theå khôûi: 1. Do söùc cuûa nhaân. 2. Do söùc cuûa nghieäp. Khoâng coù söùc nhö theá cuûa phaùp. Do söùc cuûa nhaân: Sinh gaàn quaù khöù töøng khôûi ñònh Voâ saéc. Do söùc cuûa nghieäp: Gaây ra nghieäp quyeát ñònh, seõ sinh xöù kia. Khoâng coù söùc nhö theá cuûa phaùp: Trong coõi Voâ saéc khoâng coù theá giôùi thaønh hoaïi. Ñònh Dieät, do moät vieäc coù theå khôûi, ñoù laø giaûi thích, töùc laø ngöôøi giaûi thích kia cho xöù naøo laø hôn? ÔÛ trong coõi Duïc khoâng do söùc cuûa nhaân. Vì sao? Vì khoâng heà khôûi ñònh naày. Khoâng phaûi do söùc nghieäp. Vì sao? Vì taùnh cuûa ñònh kia chaúng phaûi nghieäp. Neân chaúng phaûi söùc nhö theá cuûa phaùp. Vì sao? Vì coõi Voâ saéc khoâng coù theá giôùi thaønh hoaïi. Hoûi: Vì sao coõi Duïc, coõi Saéc khôûi ñònh naày hieän ôû tröôùc, chaúng phaûi coõi Voâ saéc? Ñaùp: Vì maïng caên döïa vaøo hai vieäc ñeå toàn taïi: laø döïa vaøo saéc vaø döïa vaøo taâm. Ñònh naày vì voâ taâm, taâm döùt neân khôûi hieän ôû tröôùc. Trong coõi Duïc, coõi Saéc, khi khôûi ñònh naày, duø taâm döùt boû maïng caên, nhöng nhôø döïa vaøo saéc maø ñöôïc toàn taïi. Coõi Voâ saéc khoâng coù saéc nhöng döïa vaøo taâm, neân maïng toàn taïi. Neáu ngöôøi ôû coõi Voâ saéc khôûi ñònh naày, thì taâm döùt, maïng döùt. Ñoù goïi laø cheát, khoâng goïi laø ñònh. Hoûi: Neáu khôûi ñònh naày xong, lui suït ñònh naày khi cheát sinh leân Khoâng xöù, Thöùc xöù, voâ sôû höõu xöù chaêng? Ñaùp: Baát sinh. Vì sao? Vì coøn

tuøy thuuoäc vaøo nôi sinh thích hôïp, töùc hoaëc ôû choã coù theå khôûi ñònh naày, hoaëc ôû xöù coù theå thoï baùo cuûa ñònh aáy. Trong coõi Saéc, duø khoâng thoï baùo cuûa ñònh naày, nhöng vaãn coù theå khôûi ñònh aáy. Phi töôûng Phi phi töôûng xöù, duø khoâng theå khôûi ñònh aáy, nhöng vaãn laø xöù coù theå thoï baùo cuûa ñònh naày. Khoâng xöù, Thöùc xöù, Voâ sôû höõu xöù khoâng theå khôûi ñònh naày, cuõng khoâng theå thoï baùo cuûa ñònh aáy. Laïi coù thuyeát noùi: Sinh veà xöù ñoù, chæ khoâng goïi laø thaân chöùng, khoâng goïi laø caâu giaûi thoaùt. Lôøi bình: Neân noùi laø baát sinh. Hoûi: Truï trong ñònh kia traûi qua thôøi gian bao laâu? Ñaùp: Trong coõi Duïc, duøng ñoaøn thöïc ñeå gìn giöõ caùc caên boán ñaïi. ÔÛ coõi Duïc, duø khi nhaäp ñònh, vaãn khoâng khieán cho thaân coù lo laéng, luùc

xuaát ñònh, thì coù lo laéng. Cho neân coõi Duïc nhaäp ñònh, trong thôøi gian ngaén, khoâng ôû laâu trong ñònh quaù baûy ngaøy, laøm sao bieát? Nghe noùi coù moät taêng-giaø-lam, coù moät Tyø-kheo ñöôïc ñònh Dieät. Ñeán giôø aên, ñaép y tôùi trai ñöôøng. Ngaøy aáy vò Tyø-kheo kia ñaùnh kieàn chuøy. Vaøo buoåi chieàu vò Tyø-kheo aáy sieâng naêng, tinh tieán, nghó raèng: Vì sao mình ñaõ ñeå troâi qua luoáng uoång thôøi gian naày, khoâng quaùn vò lai, ñeán luùc naøo, seõ ñaùnh kieàn chuøy? Lieàn laäp theä nguyeän nhaäp ñònh Dieät, cho ñeán khi ñaùnh kieàn -chuøy, seõ xuaát ñònh. Baáy giôø Taêng-giaø-lam aáy coù naïn xaûy ra, caùc Tyø-kheo ñeàu boû taêng- giaø-lam ra ñi. Traûi qua ba thaùng, vieäc naïn aáy môùi ñöôïc giaûi quyeát. Baáy giôø, caùc Tyø-kheo nhoùm hoïp trôû laïi, roài ñaùnh kieàn chuøy. Luùc ñoù, vò Tyø-kheo kia vöøa xuaát ñònh, lieàn qua ñôøi. Veà sau, coù moät Tyø-kheo tu haïnh khaát thöïc, chöùng ñöôïc ñònh Dieät, vaøo luùc saùng sôùm ñaép y, oâm baùt ñònh vaøo thoân khaát thöïc. Luùc naày, trôøi möa to, vò Tyø-kheo kia nghó: Neáu vaøo trong laøng, thì maøu y cuûa mình seõ bò hö, neáu khoâng ñi thì veà sao ñeå luoáng qua thôøi gian naày, khoâng quaùn vò lai? Lieàn nguyeän nhaäp ñònh ñeán khi taïnh möa seõ xuaát ñònh. Hoaëc coù thuyeát noùi: Möa keùo daøi nöûa thaùng. Hoaëc coù thuyeát noùi: Möa suoát moät thaùng môùi taïnh. Khi möa taïnh, vò Tyø-kheo kia xuaát ñònh, lieàn qua ñôøi. Do vieäc naày neân bieát coõi Duïc nhaäp ñònh Dieät, khoâng coù lo khoå, khi xuaát ñònh coù lo khoå. Cho neân, nhaäp ñònh trong thôøi gian ngaén, khoâng quaù baûy ngaøy. Coõi Saéc khoâng duøng ñoaøn thöïc ñeå duy trì boán ñaïi cuûa caùc caên. Ngöôøi nhaäp ñònh naày, hoaëc traûi qua nöûa kieáp, moät kieáp, coù ngöôøi vöôït qua thôøi gian aáy. Hoûi: Neáu khoâng nguyeän maø nhaäp ñònh Dieät, thì laøm sao xuaát ñònh? Ñaùp: Nhö nhaäp ñònh coù taâm, phaùp töï nhieân seõ xuaát ñònh. Laïi nöõa, neáu muoán aên, hoaëc muoán ñaïi tieåu tieän, thì khi nhaäp ñònh duø khoâng sinh ra lo khoå, nhöng luùc xuaát ñònh seõ thaønh lo khoå. Do vieäc naày, neân seõ töï xuaát ñònh. Hoûi: Ngöôøi phaøm phu coù nhaäp ñònh Dieät hay khoâng? Toân giaû Hoøa-tu-maät noùi: Ngöôøi phaøm phu khoâng nhaäp ñònh naày. Vì sao? Vì ñaây laø ñònh cuûa baäc Thaùnh, chaúng phaûi ñònh cuûa phaøm phu. Neáu ngöôøi phaøm phu nhaäp ñònh naày thì cuõng laø ñònh cuûa phaøm phu. Laïi nöõa, ngöôøi phaøm phu quaùn ñòa treân, lìa duïc cuûa ñòa döôùi, nhö truøng xaø-laâu, Phi phi töôûng Phi phi töôûng xöù khoâng coøn coù ñòa

naøo treân ñeå duyeân, lìa duïc cuûa ñòa döôùi cho neân ngöôøi phaøm phu khoâng nhaäp

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 44 120

ñònh naày. Laïi nöõa, ngöôøi phaøm phu thöôøng nhaäp ñònh, thì thöôøng thaân taâm khinh an. Do thaân, taâm nheï nhaøng, neân phöông tieän trôû neân thong thaû, vì phöông tieän thong thaû neân khoâng theå khôûi ñònh kia. Toân giaû Phaät-ñaø-ñeà-baø noùi: Ngöôøi phaøm phu khoâng nhaäp ñònh aáy. Vì sao? Vì ngöôøi phaøm phu thöôøng nhaäp ñònh, ngaõ kieán vöõng chaéc, neân sôï phaùp dieät cuûa beân sau, nhö sôï haàm saâu, cho neân, khoâng theå nhaäp ñònh aáy. Hoûi: Boà-taùt coù nhaäp ñònh Dieät hay khoâng? Toân giaû Hoøa-tu-maät noùi: Boà-taùt khoâng nhaäp ñònh Dieät. Vì sao? Vì ñònh naày laø ñònh cuûa baäc Thaùnh. Neáu Boà-taùt nhaäp ñònh naày, thì cuõng seõ laø ñònh cuûa phaøm phu. Laïi nöõa, Boà-taùt quaùn ñòa treân, lìa duïc cuûa ñòa döôùi, nhö truøng Xaø- laâu, Phi töôûng Phi phi töôûng xöù. Laïi khoâng coù ñòa treân ñeå coù theå duyeân theo lìa duïc cuûa ñòa döôùi. Cho neân, Boà-taùt khoâng nhaäp ñònh naày. Laïi nöõa, Boà-taùt nhaäp ñònh Dieät. Vì sao? Vì khi Boà-taùt muoán caàu Nhaát thieát trí, coù nghó raèng: Ta neân tìm caàu töôùng cuûa taát caû xöù. Neáu Boà- taùt khoâng nhaäp ñònh Dieät, thì ñoái vôùi xöù naày, seõ khoâng goïi laø tìm caàu. Toân giaû Phaät-ñaø-ñeà-baø noùi: Boà-taùt khoâng nhaäp ñònh Dieät. Maëc duø Boà-taùt laïi deïp dieät ngaõ kieán, khoâng sôï choã dieät sau cuøng, nhö sôï haàm saâu, khoâng muoán cho tueä coù trôû ngaïi vaø bò caét ñöùt, neân khoâng muoán nhaäp ñònh Dieät, chöù chaúng phaûi khoâng theå nhaäp. Hoûi: Luùc tieàn thaân cuûa Boà-taùt, khoâng töøng khôûi ñònh Dieät, ôû thaân sau cuøng khôûi ñònh Dieät, vì tröôùc khôûi ñònh Dieät, sau ñöôïc quaû voâ thöôïng, Chaùnh ñaúng chaùnh giaùc hay laø vì tröôùc ñöôïc quaû vò Chaùnh ñaúng chaùnh giaùc voâ thöôïng, sau ñöôïc ñònh Dieät? Neáu tröôùc khôûi ñònh Dieät, sau ñöôïc ñaïo quaû giaùc ngoä voâ thöôïng, thì vì sao khoâng traùi vôùi taâm troâng mong, khôûi taâm khoâng gioáng nhau? Sao goïi laø ba möôi boán taâm ñöôïc Nhaát thieát trí. Neáu tröôùc ñöôïc ñaïo Chaùnh ñaúng chaùnh giaùc Voâ thöôïng, sau khôûi ñònh Dieät, laøm sao goïi laø ñaày ñuû phaùp hoïc. Luùc ñöôïc Taän trí, sao goïi laø vieäc phaûi laøm ñaõ laøm xong? Phaùp sö nöôùc ngoaøi noùi raèng: Tröôùc khôûi ñònh, sau ñöôïc quaû vò Chaùnh ñaúng chaùnh giaùc voâ thöôïng. Hoûi: Neáu vaäy thì sao khoâng traùi vôùi taâm troâng mong? Ñaùp: Phaùp sö kia noùi lôøi naày: Boà-taùt tröôùc lìa duïc Voâ sôû höõu xöù, döïa vaøo ñeä Töù thieàn, nhaäp chaùnh quyeát ñònh, khoâng khôûi xöù naày, cho ñeán ñöôïc quaû A-na-haøm, khôûi ñònh Dieät, ñöôïc quaû vò Chaùnh ñaúng chaùnh giaùc voâ thöôïng.

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 44 121

Hoûi: Vì sao khoâng goïi laø khôûi taâm khoâng gioáng nhau? Ñaùp: Phaùp sö kia noùi raèng: Ai noùi Boà-taùt voâ taâm khoâng gioáng nhau. Boà-taùt coù taâm khoâng gioáng nhau. Hoûi: Theá naøo laø ba möôi boán taâm ñöôïc Nhaát thieát trí? Ñaùp: Phaùp sö kia ñaõ noùi raèng: Noùi ba möôi boán taâm, laø noùi taâm voâ laäu, khoâng noùi taâm nhaäp ñònh, xuaát ñònh. Sa-moân nöôùc Keá-taân noùi raèng: Tröôùc,

ñöôïc ñaïo quaû Chaùnh ñaúng chaùnh giaùc voâ thöôïng, sau khôûi ñònh Dieät. Hoûi: Neáu vaäy thì sao goïi laø phaùp hoïc ñaày ñuû? Ñaùp: Noùi ñaày ñuû, nghóa laø ñaày ñuû caên, ñaày ñuû quaû, khoâng ñaày ñuû ñònh. Hoûi: Khi ñöôïc taän trí, sao goïi laø vieäc phaûi laøm ñaõ laøm xong? Ñaùp: Hoaëc coù thuyeát noùi: Chöôùng giaûi thoaùt laø phaàn voâ tri phaåm haï. Hoaëc coù thuyeát noùi: Laø ñoái vôùi caùc ñònh khoâng ñöôïc töï taïi. Hoaëc coù thuyeát noùi: Laø ngöôøi khoâng ñöôïc ñònh. Hoaëc noùi raèng: Chöôùng giaûi thoaùt laø voâ tri phaåm haï, nghóa laø khi Theá toân ñöôïc taän trí, ñaõ döùt taát caû voâ tri, ñöôïc taát caû trí ñoái trò kia. Neáu noùi raèng: Giaûi thoaùt chöôùng laø khoâng ñöôïc töï taïi ñoái vôùi caùc ñònh. Luùc Theá toân ñöôïc Taän trí, ñoái vôùi caùc thieàn ñònh, giaûi thoaùt, tam-muoäi, xuaát nhaäp ñeàu ñöôïc töï taïi. Hoaëc noùi raèng: Chöôùng Giaûi thoaùt laø khoâng ñöôïc ñònh, khi Ñöùc Theá toân ñöôïc Taän trí thì ñöôïc taát caû ñònh, cho neân, luùc ñöôïc Taän trí, thì vieäc phaûi laøm laøm ñaõ xong. Hoûi: Sao goïi laø ba möôi boán taâm voâ laäu? Ñaùp: Boà-taùt tröôùc dieät duïc cuûa Voâ sôû höõu xöù, döïa vaøo ñeä Töù thieàn, nhaäp chaùnh quyeát ñònh. Trong kieán ñaïo coù ñaïo tyû trí cuûa möôøi laêm taâm vaø ñaïo tyû trí cuûa taâm thöù möôøi saùu, töùc laø lìa duïc cuûa Phi töôûng Phi phi töôûng xöù. Ñaïo phöông tieän, ñaïo voâ ngaïi coù chín, ñaïo giaûi thoaùt coù chín, ñoù goïi laø ba möôi boán taâm. Nhö kinh noùi: Öu-baø-di Tyø-xaù-khö ñeán choã Tyø-kheo ni Ñaøm- ma-ñeà-na, hoûi nhö theá naày: A Di (Thaùnh giaû) nhaäp ñònh Dieät laø theá naøo? Ngöôøi kia noùi: Naày Öu-baø-di Tyø-xaù-khö, Tyø-kheo nhaäp ñònh Dieät, khoâng nghó raèng: Nay ta nhaäp ñònh Dieät, seõ nhaäp ñònh Dieät. Tröôùc khi muoán nhaäp ñònh naày, caàn phaûi ñieàu phuïc taâm mình. Hoûi: Haønh giaû vaøo phoøng röûa chaân, luùc traûi toøa ngoài kieát giaø, khoâng nghó raèng: Nay ta nhaäp ñònh Dieät, seõ nhaäp ñònh Dieät? Ñaùp: Maëc duø coù vieäc naày, nhöng ñeàu laø thôøi gian xa. Nhö taâm thieän coõi Duïc theo thöù lôùp khôûi Sô thieàn, cho ñeán nhaäp ñònh Dieät, khoâng

nghó raèng: Nay ta nhaäp ñònh Dieät, seõ nhaäp ñònh Dieät. Laïi raèng: A di (Thaùnh giaû) khôûi ñònh Dieät nhö theá naøo? Vò kia noùi: Öu-baø-di Tyø-xaù- khö, Tyø-kheo luùc khôûi ñònh Dieät, khoâng nghó theá naày: Nay ta ñang khôûi ñònh Dieät, ta seõ khôûi ñònh Dieät, nhöng vì duyeân vôùi maïng caên thuoäc saùu nhaäp cuûa thaân naày, maø khôûi ñònh kia. Neáu vì bò ñoùi khaùt eùp ngaët, neáu muoán ñaïi tieåu tieän, cho duø khi ôû trong ñònh cuõng khoâng bò lo khoå, luùc xuaát ñònh thì phaûi lo khoå. Do vieäc aáy neân xuaát ñònh. Laïi hoûi: Luùc Tyø-kheo nhaäp ñònh Dieät, laø vì tröôùc dieät haønh naøo? Laø Haønh thaân, haønh mieäng hay haønh yù? Ngöôøi kia noùi raèng: Öu-baø-di Tyø-xaù-khö, Tyø-kheo luùc nhaäp ñònh Dieät, tröôùc dieät haønh mieäng, keá laø dieät haønh thaân, sau laø dieät haønh yù. Hoûi: Noùi dieät haønh yù, vieäc naày coù theå nhö theá. Noùi dieät haønh mieäng, haønh thaân, laøm sao coù theå nhö theá. Vì sao? Vì xuaát Sô thieàn, khi nhaäp ñeä Nhò thieàn, dieät haønh mieäng. Töø ñeä Tam thieàn khôûi, khi nhaäp ñeä Töù thieàn, laø ñaõ dieät haønh thaân, vì sao laïi noùi laø khi nhaäp ñònh Dieät, laø dieät haønh vi cuûa thaân, mieäng? Ñaùp: Luùc nhaäp ñònh Dieät coù hai thöù: Coù gaàn, coù xa. Luùc xa thì

dieät haønh cuûa thaân, mieäng, luùc gaàn thì dieät haønh vi yù. Laïi nöõa, neáu nhaäp Sô thieàn, cho ñeán nhaäp Phi töôûng Phi phi töôûng xöù, ñeàu goïi laø luùc nhaäp ñònh Dieät. Vì sao? Vì nhaäp ñònh Dieät, neân khôûi caùc ñòa naày hieän ôû tröôùc. Laïi ñaët ra caâu hoûi naày: A- Di! luùc Tyø-kheo khôûi ñònh Dieät, haønh naøo ñaàu tieân hieän ôû tröôùc? Haønh thaân hay Haønh yù? Tyø-kheo kia noùi raèng: Öu-baø-di Tyø-xaù-khö, Tyø-kheo luùc khôûi ñònh Dieät, tröôùc khôûi yù haønh, keá laø khôûi thaân haønh, sau ñoù khôûi khaåu haønh. Hoûi: Neáu noùi raèng: Xuaát ñònh Dieät, tröôùc khôûi haønh vi yù, vieäc naày coù theå nhö theá. Neáu noùi raèng: Luùc khôûi ñònh Dieät, laø khôûi haønh thaân, haønh mieäng, laøm sao coù theå nhö theá. Vì sao? Vì töø ñeä Töù thieàn, khôûi nhaäp haønh thaân cuûa ñeä Tam thieàn, cho ñeán töø ñeä Nhò thieàn, khôûi nhaäp haønh mieäng cuûa Sô thieàn, cho ñeán sinh, vì sao noùi laø khi khôûi ñònh Dieät, laø khôûi haønh thaân, mieäng? Ñaùp: Khôûi ñònh Dieät coù gaàn, coù xa. Gaàn, laø khôûi haønh yù, xa, laø khôûi haønh thaân, mieäng. Laïi nöõa, khôûi ñònh Dieät cho ñeán Sô thieàn, ñeàu goïi laø luùc khôûi ñònh Dieät. Vì sao? Vì ñònh Dieät neân töø caùc ñòa kia khôûi. Laïi hoûi raèng: A Di! luùc Tyø-kheo khôûi Ñònh Dieät, taâm thuaän theo nôi ñoái töôïng naøo? Taâm chuyeån bieán gaàn ñoái töôïng naøo? Taâm saép vaøo ñoái töôïng naøo? Tyø-kheo kia noùi raèng: Öu-baø-di Tyø-xaù-khö, Tyø-kheo xuaát ñònh Dieät khôûi, taâm

thuaän theo lìa, taâm chuyeån bieán gaàn lìa, taâm saép nhaäp lìa. Hoûi: Trong ñaây, theá naøo laø lìa? Ñaùp: Hoaëc coù thuyeát noùi: Laø ñònh Dieät. Hoaëc noùi raèng: Laø ñònh Dieät, nghóa laø taâm theá tuïc xuaát ñònh, coù hai söï: Tuøy thuaän lìa, chuyeån bieán gaàn lìa, saép nhaäp lìa: 1. Do taâm troâng mong. 2. Do duyeân. Taâm voâ laäu xuaát ñònh, töông öng vôùi khoå trí, taäp trí, nghóa laø coù moät söï thuaän theo lìa, do duyeân, khoâng do taâm troâng mong. Töông öng vôùi dieät trí, ñaïo trí, cuõng khoâng do duyeân, cuõng khoâng do taâm troâng mong. Laïi coù thuyeát noùi: Lìa laø Nieát-baøn dieät taän. Neáu noùi raèng: Lìa laø Nieát-baøn dieät taän: Taâm theá tuïc xuaát ñònh, cuõng voâ taâm troâng mong, cuõng khoâng coù duyeân, cuõng khoâng coù thuaän theo lìa, chuyeån gaàn lìa, saép nhaäp lìa. Neáu voâ laäu töông öng vôùi khoå trí, taäp trí, ñaïo trí, ñoái vôùi lìa coù taâm troâng mong khoâng coù duyeân. Töông öng vôùi Dieät trí, ñoái vôùi lìa, taâm coù troâng mong cuõng coù duyeân. Laïi coù thuyeát noùi: Lìa laø ñònh Dieät, cuõng laø Nieát-baøn Dieät taän. Neáu noùi raèng: Lìa laø ñònh Dieät, cuõng laø Nieát-baøn Dieät taän. Taâm theá tuïc xuaát ñònh, taâm voâ laäu töông öng vôùi khoå, taäp, dieät trí. Toùm laïi, coù hai söï thuaän theo lìa. Chuyeån bieán lìa gaàn, saép nhaäp lìa: 1. Do taâm troâng mong. 2. Do duyeân. Töông öng vôùi ñaïo: Coù moät söï thuaän theo lìa, chuyeån bieán gaàn lìa, saép nhaäp lìa laø coù taâm troâng mong, khoâng coù duyeân. Laïi hoûi: A Di! Tyø-kheo xuaát ñònh Dieät khôûi, vì söï xuùc chaïm coù bao nhieâu xuùc chaïm? Tyø-kheo kia noùi raèng: Öu-baø-di Tyø-xaù-khö, söï xuùc chaïm coù ba: 1. Söï xuùc chaïm baát ñoäng. 2. Söï xuùc chaïm khoâng coù sôû höõu. 3. Söï xuùc chaïm voâ töôùng. Hoûi: Söï xuùc chaïm baát ñoäng, söï xuùc chaïm khoâng coù sôû höõu, söï xuùc chaïm voâ töôùng laø sao? Toân giaû Hoøa-tu-maät noùi: Khoâng xöù, Thöùc xöù laø söï xuùc chaïm baát

ñoäng. Voâ sôû höõu xöù laø xuùc chaïm cuûa voâ sôû höõu. Phi töôûng Phi phi töôûng xöù laø xuùc chaïm voâ töôùng. Laïi nöõa, khoâng laø xuùc chaïm baát ñoäng, voâ nguyeän laø xuùc chaïm voâ

sôû höõu, voâ töôùng laø xuùc chaïm voâ töôùng. Laïi nöõa, voâ sôû höõu xöù laø xuùc chaïm baát ñoäng, laø xuùc chaïm cuûa voâ sôû höõu, laø xuùc chaïm voâ töôùng. Voâ laäu laø xuùc chaïm baát ñoäng, vì thuoäc veà Voâ sôû höõu xöù, laø xuùc chaïm voâ sôû höõu, duyeân vôùi Nieát-baøn, laø xuùc chaïm voâ töôùng. Toân giaû Phaät-ñaø-ñeà-baø noùi: Tyø-kheo xuaát ñònh Dieät khôûi, neáu laø taâm Phi töôûng Phi phi töôûng xöù, khoâng khôûi taâm khoâng gioáng nhau khaùc, neân noùi laø xuùc vôùi xuùc voâ töôùng. Neáu laø taâm khoâng gioáng nhau cuûa Voâ sôû höõu xöù, neân noùi laø xuùc vôùi xuùc voâ sôû höõu. Neáu laø taâm khoâng gioáng nhau cuûa Thöùc xöù, neân noùi laø xuùc vôùi xuùc baát ñoäng. Naêm ñònh coù töôûng khaùc, cuõng noùi gioáng nhö theá. Hoûi: Nhö khi thöù lôùp nhaäp ñònh Dieät, xuaát ñònh Dieät cuõng theo thöù lôùp naày xuaát ñònh chaêng? Ñaùp: Nhö thöù lôùp nhaäp khoâng nhö thöù lôùp xuaát, nhö thöù lôùp xuaát khoâng nhö thöù lôùp nhaäp. Nhö thöù lôùp nguû, khoâng nhö thöù lôùp thöùc. Nhö thöù lôùp thöùc, khoâng nhö thöù lôùp nguû. Nhaäp, xuaát ñònh Dieät kia cuõng gioáng nhö theá.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.